

UNIVERSUL ȘCOLII

- *Editorial*
- *Evenimente din viața școlii*
- *Opinii*
- *Didactica*
- *Proiecte educaționale*
- *Edi*
- *Noutăți editoriale*
- *Diverse*
- *Informații utile*

EDITURA UNIVERSUL ȘCOLII

a CASEI CORPULUI DIDACTIC ALBA

Alba Iulia, Str. G. Bethlen nr. 7, Cod 510009

Tel. 0258/826147, Fax. 0258/833101

Web: www.ccdab.ro,E-mail: ccdab@yahoo.com**Director:****Prof. Deák – Székely Szilárd Levente****Redactor șef:** prof. Oros Ligia Elena**Redactori:** prof. Jude Laurențiu, prof. Nandrea Maria, ing. ec. Onișoru Viorica**Colaboratori:** insp. gen. prof. Dărămuș Eugenia Marcela

lector univ. dr. Scheau Ioan

Tehnoredactare: aj. analist programator Popa Ioan**Corectura:** Prof. Nandrea Maria

© Autorii, conform legislației în vigoare, răspund în fața legii, în ceea ce privește plagiatul sau orice altă formă de atingere a dreptului de autor.

SUMAR

Studiu privind analiza de nevoi de formare continuă în vederea realizării ofertei de programe de formare pentru anul școlar 2018 - 2019 - Prof. Deák – Székely Szilárd Levente	3
Participarea la cursul internațional "Integration and multiculturality" – Prof. Vereș Mihaela, prof. Presecan Sabina	9
Programare distractivă prin intermediul platformelor interactive – Prof. Kosztandi Ioana	10
Președintele Woodrow Wilson omagiat la Alba Iulia în 25 iulie 2018 – Prof. Cetean Daniela	11
"Să jucăm viața pe scena educației" – Prof. Enescu Lumnița, Prof. Huștiuc Nicoletta	13
Museikon, o altfel de experiență de învățare - Prof. dr. Muscalagiu Arabela	16
Nevoia educației economice în didactica specialității - Prof. Ciocan Carmen	17
Cartea – drumul unic spre cunoaștere – Prof. inv. primar Costinaș Daciana Simona	20
Scurt istoric al existenței evreilor în România – Prof. Oltean Sabina Larisa	21
Metode moderne de predare – învățare: piramida sau bulgărele de zăpadă – Prof. Voicu Corina	24
Proiect educațional "Viața fără violență" – Prof. Lațiu Camelia Lucia, prof. Lațiu Ioan	26
Zece deprinderi de viață pe care părinții ar trebui să-i învețe pe copiii lor – Prof. inv. primar Irimie Nicoleta	30
Cumințenie versus neascultare – Prof. inv. primar Crișan Maria	31
Studiu de caz – Inteligențele multiple. Determinarea tipurilor de inteligență dominante – Prof. Oltean Sabina Larisa	32
Tipuri de bariere în comunicarea didactică și modalități de prevenire a acestora – Prof. inv. preșcolar Matei Aniela Ioana	34

**Poveștile și rolul lor terapeutic în
diminuarea anxietății la preșcolari (IV) –**
*Prof. înv. preșcolar Butaș Claudia, prof.
Poptelecan Ioan Călin*

36

**Rolul basmelor terapeutice în educarea și
dezvoltarea inteligenței emoționale – Prof.**
înv. primar Stan Iuliana Georgeta

42

Poluarea aerului în mileniul III – Prof.
*Saraz Iuliana Georgeta, prof. Poptelecan Ioan
Călin*

38

Plan de intervenție – obezitate juvenilă –
Prof. înv. primar Alecușan Elena Gabriela

44

STUDIU PRIVIND ANALIZA DE NEVOI DE FORMARE CONTINUĂ ÎN VEDEREA REALIZĂRII OFERTEI DE PROGRAME DE FORMARE PENTRU ANUL ȘCOLAR 2018-2019

Prof. Deák-Székely Szilárd Levente, director CCD Alba

Casa Corpului Didactic Alba a realizat acest studiu pornind de la cerințele MEN în domeniul formării continue a cadrelor didactice, pe baza rapoartelor și recomandărilor făcute în urma inspecțiilor școlare efectuate de ISJ Alba, pe interpretarea rezultatelor obținute de cadrele didactice din județ la examene și concursuri naționale, precum și pe chestionarele aplicate on-line și la finalul programelor/ activităților de formare în anul școlar 2017/2018. În iulie 2018 am lansat pe site-ul CCD un nou chestionar on-line special pentru stabilirea nevoilor de formare pentru anul școlar 2018/2019.

Din analiza efectuată de inspectorii de specialitate în urma inspecțiilor școlare și din analiza efectuată de profesorii metodiști cu ocazia monitorizării impactului programelor de formare din Oferta de formare a CCD Alba au reieșit ca fiind prioritare următoarele domenii (exact în ordinea enumerării):

- Strategii didactice moderne, didactica specialității
- Management de proiect, elaborare de proiecte
- Programe/activități destinate educației adulților (părinților, tinerilor, romilor din zonele defavorizate și altor grupuri țintă din afara sistemului de învățământ preuniversitar)
- Educație pentru protecția mediului
- Educație pentru egalitatea de șanse
- TIC și utilizarea calculatorului
- Educație interculturală
- Educație pentru noile tehnologii mass-media audiovizuale
- Management educațional/ instituțional
- Educație pentru drepturile omului
- Educație antreprenorială

Dintre acestea s-au evidențiat 3 domenii: Didactica specialității, Management de proiect și Programe/activități destinate educației adulților. Luând în calcul aceste aspecte la baza realizării Ofertei de formare am ținut cont de cele 11 domenii vizate accentuând cele 3 domenii evidențiate. Am ținut cont ca programele de formare prioritare MEN să fie prezente în Oferta de formare a Casei Corpului Didactic Alba: Dezvoltarea competențelor de evaluare a lucrărilor scrise din cadrul examenului național de definitivare sau a concursului național de ocupare a posturilor vacante, Formarea metodiștilor ISJ, Pregătirea debutanților în vederea susținerii examenului național de definitivare în învățământ, Programe pentru pregătirea cadrelor didactice încadrate cu statutul de suplinitori în vederea participării la susținerea concursului național de ocupare a posturilor vacante, Programe/ activități de formare a cadrelor didactice care fac parte din Comisia județeană de organizare și desfășurare a probelor practice/orale în profilul postului și a inspecțiilor speciale la clasă.

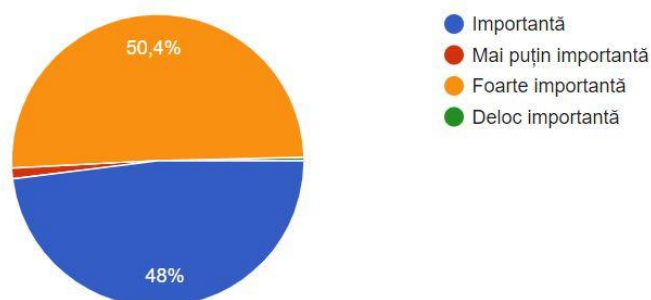
La modul practic am procedat astfel: în luna iulie 2018 echipa CCD Alba a elaborat un formular Google Docs, chestionar on-line accesibil pe [site CCD Alba](#), pentru determinarea nevoii de formare a cadrelor didactice din județ dar și pentru primirea unor feed-back-uri privind activitatea Casei Corpului Didactic Alba.

La începutul acestui an școlar s-a aplicat un chestionar pentru determinarea nevoii de formare a cadrelor didactice din județ. Au fost chestionați un număr de 254 cadre didactice din care 150 mediul urban și 104 din mediul rural (42 nivel preșcolar, 53 nivel primar, 95 nivel gimnazial, 62 nivel liceal și 2 nivel postliceal) și au reieșit următoarele (în acest articol voi prezenta doar o parte dintre întrebările chestionarului și interpretarea lor):

Întrebările se referau la așteptările cadrelor didactice în ceea ce privește formarea continuă, cunoscând nevoia de formare/perfecționare a personalului didactic, didactic auxiliar și nedidactic din instituțiile unde își desfășoară activitatea, precum și asupra modului în care C.C.D. Alba a reușit să satisfacă nevoile de formare a cadrelor didactice în anul școlar anterior.

3. Cât de importantă considerați activitatea de formare continuă și de perfecționare pentru cariera unui cadru didactic

254 de răspunsuri

Se dovedește că cei care au răspuns chestionarului în calitate de cadre didactice sunt conștienți de importanța formării continue și a perfecționării pentru cariera de dascăl.

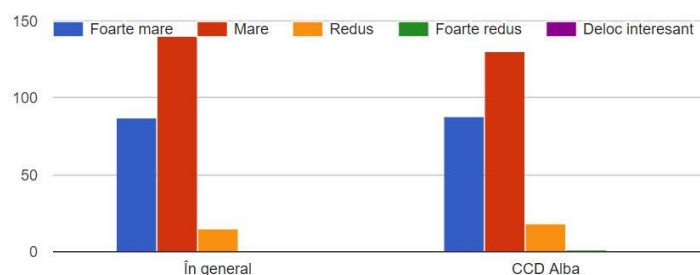
4. Care este gradul dvs. de interes pentru activitățile de formare continuă și de perfecționare în general? Dar pentru cele derulate de C.C.D. Alba?

Marcați un singur oval pentru fiecare rând.

	Foarte mare	Mare	Redus	Foarte redus	Deloc interesant
În general	☐	☐	☐	☐	☐
CCD Alba	☐	☐	☐	☐	☐

După centralizarea răspunsurilor am obținut următoarea diagramă:

4. Care este gradul dvs. de interes pentru activitățile de formare continuă și de perfecționare în general? Dar pentru cele derulate de C.C.D. Alba?

După verificarea răspunsurilor la această întrebare se constată o concordanță cu între activitățile de formare în general și cele derulate prin CCD, gradul de interes fiind „foarte mare” și „mare”.

5. 5. Notați de la 1-5 (1-nu sunt interesat, 5-sunt foarte interesat) gradul de interes pe care îl aveți pentru următoarele teme de formare continuă, având în vedere necesitatea dezvoltării profesionale a cadrelor didactice din școală: *

Marcați un singur oval pentru fiecare rând.

	1	2	3	4	5
Didactica specialității	☐	☐	☐	☐	☐
Management educațional /instituțional	☐	☐	☐	☐	☐
Management de proiect	☐	☐	☐	☐	☐
Tic și utilizarea calculatorului	☐	☐	☐	☐	☐
Tehnici documentare în CDI	☐	☐	☐	☐	☐
Educație pentru Drepturile omului	☐	☐	☐	☐	☐
Educație pentru protecția mediului	☐	☐	☐	☐	☐
Educație pentru egalitatea de șanse	☐	☐	☐	☐	☐
Educație antreprenorială	☐	☐	☐	☐	☐
Programe/Activități destinate educației adulților (părinților, tinerilor, romilor din zonele defavorizate și altor grupuri țintă din afara sistemului de învățământ preuniversitar)	☐	☐	☐	☐	☐

După centralizarea răspunsurilor am obținut următoarele diagrame:

Diagrama 1:

5. Notați de la 1-5 (1-nu sunt interesat, 5-sunt foarte interesat) gradul de interes pe care îl aveți pentru următoarele teme de formare continuă, având în vedere necesitatea dezvoltării profesionale a cadrelor didactice din școală:

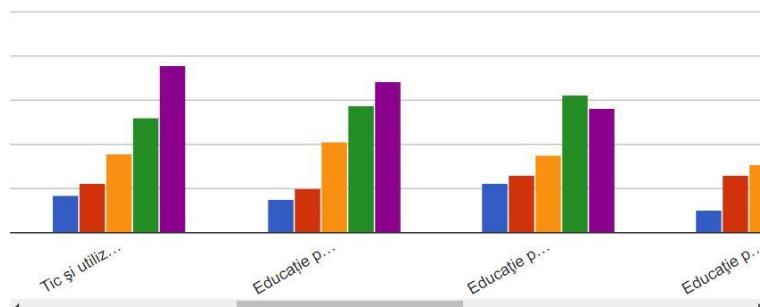

Diagrama 2:

5. Notați de la 1-5 (1-nu sunt interesat, 5-sunt foarte interesat) gradul de interes pe care îl aveți pentru următoarele teme de formare continuă, având în vedere necesitatea dezvoltării profesionale a cadrelor didactice din școală:

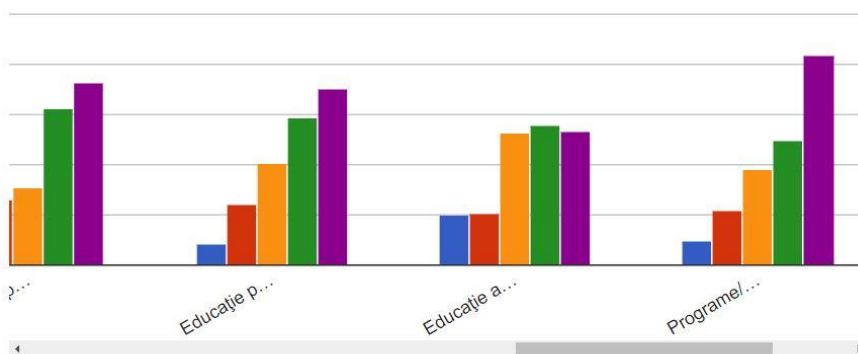
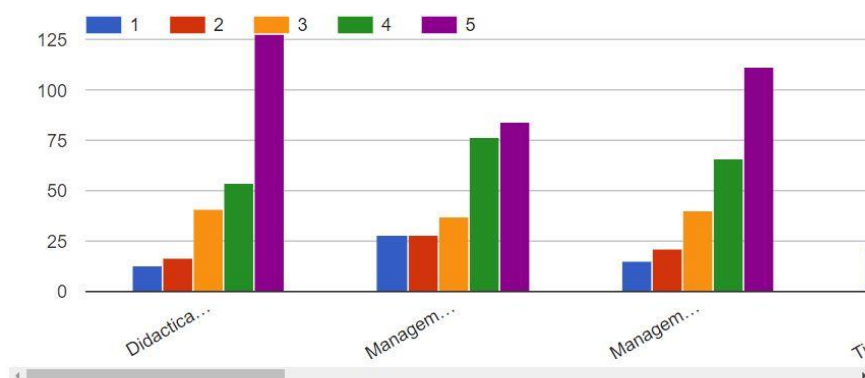

Diagrama 3:

5. Notați de la 1-5 (1-nu sunt interesat, 5-sunt foarte interesat) gradul de interes pe care îl aveți pentru următoarele teme de formare continuă, având în vedere necesitatea dezvoltării profesionale a cadrelor didactice din școală:

Pe baza apariției frecvenței de selectare a notei acordate și stabilind media ponderată a răspunsurilor conducând la scorurile cele mai mari, s-a ajuns la concluzia că cele mai solicitate teme de formare continue sunt:

1. Didactica specialității
2. Management de proiect
3. Programe/ activități destinate adulților
4. Educație pentru protecția mediului
5. Educație pentru egalitate de șanse
6. TIC și utilizarea calculatorului
7. Educație interculturală

Drept urmare vom propune în anul școlar 2018-2019 cadrelor didactice cursuri și programe de formare referitoare la didactica specialității, Management de proiect, Programe/ activități destinate adulților, dar și TIC și utilizarea calculatorului, și evident nu vom pierde din vedere nici celelalte tematici de formare cerute.

7. 7. Care considerați că sunt cele mai eficiente forme de comunicare și informare, pentru ca toate cadrele didactice să afe în timp util despre acțiunile derulate de C.C.D. Alba? (puteți bifa mai multe variante) *

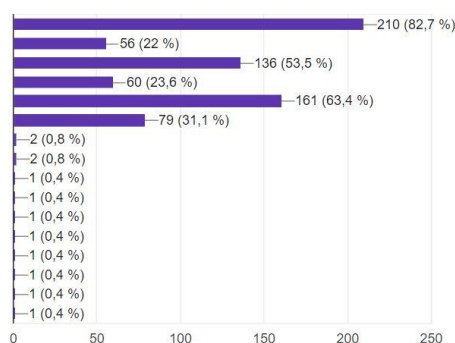
Bifați toate variantele aplicabile.

- ☐ Site-ul www.ccdab.ro
- ☐ Prezentări în mass-media (articole în ziarele locale, anunțuri, emisiuni la TV, articole on-line, etc)
- ☐ Cercurile metodice
- ☐ Ședințele cu directorii
- ☐ Consfătuirile cadrelor didactice
- ☐ Prezentări în cadrul diferitelor activități / programe de formare continuă
- ☐ Altele: _____

După centralizarea răspunsurilor am obținut următoarea diagramă:

7. Care considerați că sunt cele mai eficiente forme de comunicare și informare, pentru ca toate cadrele didactice să afe în timp util despre acțiunile derulate de C.C.D. Alba? (puteți bifa mai multe variante)

254 de răspunsuri

Având în vedere că alegerea răspunsului era multiplă, am selectat căile de informare cele mai des considerate eficiente de către cadrele didactice. Ordinea este următoarea:

1. Site-ul CCD Alba
2. Consfătuirile cadrelor didactice
3. Cercurile metodice
4. Prezentări în cadrul diferitelor activități/programe de formare continuă
5. Ședințele cu directorii
6. Prezentări în mass-media

Au fost sugerate noi posibile forme de comunicare precum: anunțuri pe e-mail-ul școlii sau al persoanei, grup închis pe Facebook dedicat formării, workshop destinat formării. Există deja și folosim un grup destinat responsabililor cu dezvoltarea profesională și ne folosim de oportunitățile oferite Facebook pentru diseminarea activităților CCD.

8. 8. În ce măsură v-au ajutat programele și activitățile Casei Corpului Didactic Alba în dezvoltarea /perfecționarea /modernizarea /eficientizarea activității dumneavoastră? *

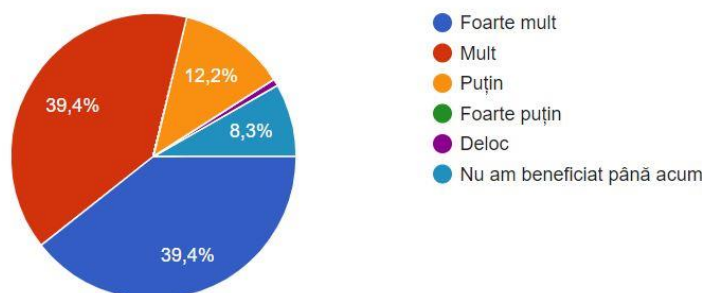
Marcați un singur oval.

- ☐ Foarte mult
- ☐ Mult
- ☐ Puțin
- ☐ Foarte puțin
- ☐ Deloc
- ☐ Nu am beneficiat până acum

După centralizarea răspunsurilor am obținut următoarea diagramă cerc:

8. În ce măsură v-au ajutat programele și activitățile Casei Corpului Didactic Alba în dezvoltarea /perfecționarea /modernizarea /eficientizarea activității dumneavoastră?

254 de răspunsuri

Conform diagramei se constată cea mai mare frecvență oarecum în mod egal la răspunsul „mult” și răspunsul „foarte mult”. Totuși apar răspunsuri și la „puțin” respectiv „Nu am beneficiat până acum”. Aceste date ne conduc la următoarele concluzii:

1. Cadrele didactice care au participat la programele și activitățile CCD, au avut anumite așteptări de la aceste programe și activități care nu întotdeauna au fost atinse în totalitate. Ne propunem ca la prima întâlnire cu formabilii să realizăm o analiză de nevoi a grupei, încât să identificăm aspectele mai importante pentru toți formabilii ce trebuie aprofundate în cadrul programului de formare (pentru a reduce procentul celor care se regăsesc pe diagramă cu culoarea portocalie).
2. În ceea ce privește programele de formare a CCD-lui este nevoie de o identificare a nevoilor de formare și a cadrelor didactice cu cerințe mai speciale, care se regăsesc în procentul distinct cu culoarea mov în diagrama de mai sus, deși procentul este foarte scăzut de 0,7%, totuși nu trebuie ignorat.
3. În momentul propunerii unei activități (simpozion, întâlnire, workshop) a CCD-lui vom avea grijă să ținem cont de activitățile curente ale cadrului didactic, de disponibilitatea acestuia de a participa la activitate fără a face însă rabat de la calitatea și importanța actului educativ.
4. Ne propunem o diseminare mai profundă, pe mai multe căi, a activităților CCD Alba, încât să reducem procentul celor aflați pe diagramă cu culoare albastru deschis.

După centralizarea răspunsurilor date de cadre didactice prin chestionarul aplicat a reieșit ca fiind prioritare următoarele domenii: (sunt enumerate în ordinea necesității identificate)

1. Didactica specialității
2. Management de proiect
3. Programe/ activități destinate adulților
4. Educație pentru protecția mediului
5. Educație pentru egalitate de șanse
6. TIC și utilizarea calculatorului
7. Educație interculturală

Drept urmare vom propune în anul școlar 2018-2019 cadrelor didactice cursuri și programe de formare referitoare la aceste tematici, programe de formare care cuprind aceste domenii, fără însă a pierde din vedere nici celelalte tematici de formare cerute.

Concluzii: Cadrele didactice au optat în primul rând pentru programe de formare din didactica specializării, programe ce ajută la dezvoltarea competențelor manageriale în domeniul proiectelor, proiecte din fonduri structurale, management de proiect. O mare parte a cadrelor didactice a optat pentru TIC și utilizarea calculatorului, management instituțional respectiv noile educații referitoare la: protecția mediului, egalitatea de șanse, drepturile omului, educație antreprenorială.

Directorii de unități școlare în schimb optează pentru programe de formare în domeniul managementului instituțional/educațional, în domeniul parteneriatelor comunitare, curriculum la decizia școlii (CDS), management de proiect. În domeniul TIC (Tehnici Informaționale Computerizate) atât cadrele didactice cât și directorii doresc programe de formare ce vizează utilizarea de softuri educaționale. În domeniul instructiv-educativ ariile la care am observat procentaje mari atât la cadre didactice cât și la directori de școli sunt managementul instituțional, managementul clasei, consilierea și orientarea elevilor, curriculumul la decizia școlii.

Pe baza semnalelor primite în anul anterior de la personalul didactic auxiliar (secretari, contabili, informaticieni, laboranți, bibliotecari etc.) vom continua să avem în Oferta de programe un curs pentru secretari și contabili astfel încât și aceste categorii de personal să își poată îndeplini criteriul de dezvoltare profesională proprie cuprinsă în fișa postului.

În final putem declara că am primit feed-back –uri importante cu privire la anumite aspecte din activitatea Casei Corpului Didactic, și dacă ținem cont de aceste mesaje primite putem îmbunătăți considerabil activitatea, comunicarea și interacțiunea noastră cu personalul didactic și didactic auxiliar din învățământul preuniversitar al județului Alba.

PARTICIPARE LA CURSUL INTERNAȚIONAL „INTEGRATION AND MULTICULTURALITY” A PATRU CADRE DIDACTICE DE LA ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 3 CUGIR, ÎN CADRUL PROIECTULUI ERASMUS+ „SĂ JUCĂM VIAȚA PE SCENA EDUCAȚIEI/TO ACT LIFE ON EDUCATION STAGE”-SPLIT, CROAȚIA, PRIMA MOBILITATE DIN CADRUL ACESTUI PROIECT

Prof. Vereș Mihaela, prof. Presecan Sabina, Școala Gimnazială Nr. 3 Cugir

În perioada 21 iulie-3 august 2018 a avut loc prima mobilitate din cadrul Proiectului Erasmus+ Acțiunea Cheie 1 „Să jucăm viața pe scena educației /To Act Life on Education Stage TALES) al Școlii Gimnaziale Nr. 3 Cugir. Proiectul are nr. de referință 2017-1-RO01-KA101-035903 și se desfășoară pe durata a 18 luni.

Proiectul TALES - To Act Life on Education Stage - își propune să vină în întâmpinarea nevoii identificate de formare a cadrelor didactice din perspectiva însușirii metodelor moderne de predare bazate pe tehnici dramatice.

În cadrul primei mobilități, 4 cadre didactice selectate dintre profesorii Școlii Gimnaziale Nr. 3 Cugir au avut posibilitatea și totodată oportunitatea să participe la cursul „Integration and multiculturality” care s-a desfășurat la Split, în Croația.

Cursul s-a bazat pe folosirea metodelor dramatice și aplicarea teatrului după ideile lui Augusto Boal, astfel încât exercițiile și jocurile folosite au îmbinat teoria cu practica, formatorii utilizând îndeosebi metoda ”learning by doing”. Alături de profesorii participanți din România: Luminița Enescu, Mihaela Vereș, Sabina Presecan și Nicoletta Huștiuc au participat cursanți din Slovenia, Martinica, Franța, Spania, Polonia, Germania, Irlanda, Austria, Ungaria.

Sub atenta îndrumare a formatorului Ivan Slavic din cadrul Organizației Pricalica din Virovitica, furnizoare a cursului, am avut deosebită plăcere să lucrăm cu un profesor deosebit de la University of Zagreb, respectiv Vladimir Krusic, de la care am învățat lucruri deosebite, deși am lucrat împreună doar 2 zile.

Menționăm că anul trecut Școala Gimnazială Nr. 3 Cugir a câștigat, în urma unei munci susținute, două Proiecte Erasmus+, atât în cadrul Acțiunii Cheie 1 - mobilitate școlară, proiectul TALES, cât și în cadrul Acțiunii Cheie 2 - Parteneriate Strategice, Proiectul EARTHWORM, ambele desfășurându-se în intervalul 2017-2019.

Profesori participanți la prima mobilitate:

Luminița Enescu, Mihaela Vereș, Sabina Presecan, Nicoletta Huștiuc.

Proiectul "Earthworm" este realizat cu sprijinul financiar al Comisiei Europene în cadrul Programului ERASMUS+, acțiunea KA2 – parteneriate strategice, schimb de bune practici, parteneriate doar între școli. Informațiile furnizate reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor, iar A.N.P.C.D.E.F.P și Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru modul în care este folosit conținutul acestor informații.

PROGRAMARE DISTRACTIVĂ PRIN INTERMEDIUL PLATFORMELOR INTERACTIVE

Prof. Kosztandi Ioana, Colegiul Național „Mihai Viteazul” Turda

Săptămâna 6-21 octombrie 2018, este dedicată evenimentului global CodeWeek. Obiectivul campaniei este de a aduce cât mai mulți elevi în spațiul virtual.

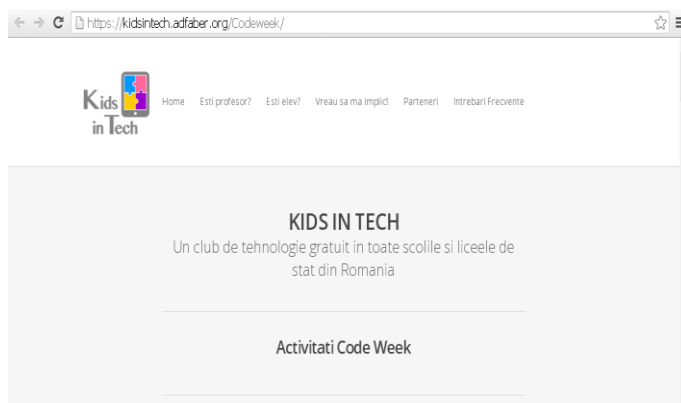

Competiția este dedicată în mod special atât elevilor de pretutindeni, cât și cadrelor didactice implicate în educarea acestora. Activitățile acestui eveniment, au ca scop dezvoltarea abilităților elevilor prin programare distractivă. Acest tip de programare se adresează tuturor elevilor. Prin programare inteligentă și distractivă elevii au la dispoziție un site, unde găsesc jocuri diverse adaptate atât potențialului intelectual cât și particularităților de vârstă ale acestora. CodeWeek este un eveniment care reunește sute de elevi și profesori de pe un întreg continent, care vorbesc aceeași limbă: programarea.

Code Week este un eveniment european care își propune să aducă competențele digitale și bazele programării la îndemâna oricui, prin activități

aplicative și distractive. Code Week este organizat de voluntari din toate țările europene și este susținut de Comisia Europeană. În România, Adfaber, desfășoară ateliere de tehnologie pentru elevii Kids in Tech. Înscrierea la eveniment se face online, în mod gratuit, prin formularul disponibil la adresa <http://adfaber.org/fii-ambasador-code-week-2018/>

După înscrierea la eveniment, profesorii vor alege orice activitate IT de pe site-ul Kids in

Tech și vor desfășura evenimentul în unitățile de învățământ pe care le reprezintă. Toate resursele necesare desfășurării unor ore de programare creative se găsesc pe site-ul organizatorilor: <https://kidsintech.adfaber.org/Codeweek/>

Prin acest site, organizatorii oferă doritorilor o paletă largă de lecții și activități IT. **Participanții la acest eveniment, elevi și profesori deopotrivă, vor primi diplome de participare personalizate.** Organizatorii pot fi contactați prin

intermediul adresei de poștă electronică: kit@adfaber.org

Prin interfața prietenoasă, prin certificatele obținute, prin modul de prezentare a informației noi, prin felul în care este structurată această informație, consider că pentru micii programatori, jocurile de platforma <https://ro.code.org/>, reprezintă cel mai bun produs educațional care l-am întâlnit până în prezent în acest domeniu, programarea.

PREȘEDINTELE WOODROW WILSON OMAGIAT LA ALBA IULIA ÎN 25 IULIE 2018

(activitate desfășurată în cadrul Centenarului Marii Uniri)

Prof. Cetean Daniela, Colegiul Național "Horea, Cloșca și Crișan" Alba Iulia

Consiliul Județean Alba în colaborare cu Universitatea "1 Decembrie 1918" și Muzeul Național al Unirii Alba Iulia au organizat miercuri 25 iulie 2018 ora 15.45 un eveniment omagial dedicat personalității ilustrului președinte american Thomas Woodrow Wilson (1856-1924). Pe lângă evocarea acestuia de către istorici ai Muzeului și ai Universității locale, a fost inaugurat și bustul președintelui realizat de artistul alba iulian Ștefan Bințișan, artist ale cărui lucrări împânzesc zona cetății noastre. Acțiunea se încadrează în activitățile derulate cu ocazia Centenarului Marii Uniri.

Muzeograful Inel Constantin a făcut o trecere în revistă a istoriei locale pentru ambasadorul Statelor Unite, Hans Klemm, care a fost invitat la Alba Iulia cu această ocazie. Totodată, din partea Universității alba iulienne a prezentat lectorul universitar Sorin Arhire un material despre contribuția SUA la victoria Antantei în primul război mondial și despre personalitatea președintelui Th.W.Wilson. Apoi a fost inaugurat bustul excelent realizat de sculptorul Ștefan Bințișan. Despre activitatea acestuia și rolul lui în primirea Cetății a vorbit conf. univ. Diana Câmpan.

Al 28-lea președinte american, W.Wilson a fost unul dintre cei mai apreciați și eficienți președinți din întreaga istorie americană. A fost primul președinte american provenit din mediul universitar, profesor și rector al celebrei universități de la Princeton, motiv pentru care porecla lui era «Profesorul». A fost primul președinte american ce a dat drept de vot femeilor în anul 1918. Tot el a dus SUA în primul război, deși pacifist convins a căutat să evite cât se putea atragerea Americii în război. În ianuarie 1918 a elaborat un document esențial pentru diplomația mondială, «Cele 14 puncte» care va sta la baza viitoarei Conferințe de pace de la Paris din anii 1919-1920, document fundamental care sublinia dreptul popoarelor la autodeterminare, desființarea imperiilor, crearea de noi state naționale, înființarea unui organism internațional care să apere pacea lumii, Liga Națiunilor. Pentru România acest document recunoștea drepturile asupra teritoriilor din fostul Imperiu austro-ungar. Președintele Wilson s-a întâlnit cu Regina Maria în cadrul Conferinței de la Paris și aceasta a susținut cu demnitate și hotărâre cauza românească, respectiv recunoașterea actelor decizionale ale națiunii române din Basarabia, Bucovina și Transilvania din anul 1918 care au creat România Mare.

W.Wilson a fost singurul președinte american ce a fost plecat timp de 6 luni din mandatul său în Europa pentru a participa la Conferința de pace de la Paris. A fost un mare filozof, analist politic și istoric. A luptat pentru pace și democrație, motiv pentru care în anul 1919 a fost premiat cu Premiul Nobel pentru pace. Un om de mare valoare, sobru, crescut după principii prezbiteriene, cu respect pentru familie și pentru țară, în urma mai multor atacuri cerebrale moare în anul 1924 după două mandate foarte rodnice pentru SUA.

Pentru strânsa legătură dintre principiile politice susținute de Wilson și cele ale părinților României Mari, autoritățile locale au considerat oportună această evocare și au susținut realizarea unui bust din bronz al președintelui care, pe viitor, se va afla în spațiul Universității «1 Decembrie 1918».

De la stânga la dreapta Diana Câmpăan, Sorin Arhire, Hans Klemm, Ștefan Bîntînțan, primarul Mircea Hava și Inel Constantin

Ambasadorul Hans Klemm a fost de mai multe ori în Alba Iulia și în ultimele două vizite am avut ocazia să îl văd, să îl aud luând cuvântul și să schimb câteva cuvinte cu dânsul. M-a impresionat mereu atitudinea lui deschisă, zâmbetul discret afișat, vocea curată și blândă, dar mai presus de toate, ținuta dânsului. Un adevărat diplomat, atent la ce i se explică, interesat, punând întrebări și ținând minte unele detalii. A vorbit frumos despre orașul nostru, despre Centenarul Marii Uniri, despre relațiile diplomatice ale României cu SUA care au împlinit și ele vârsta centenarului. A subliniat că istoria americană cuprinde multe contribuții românești și a felicitat autoritățile și instituțiile implicate în aceste proiecte care valorifică o istorie comună. Am reușit chiar să obțin un autograf din partea Excelenței Sale chiar după ce dânsul a semnat în Cartea de Impresii a Muzeului Național al Unirii din Alba Iulia. Din partea autorităților locale a primit un tablou cu portretul președintelui Woodrow Wilson realizat de același artist, Ștefan Bîntînțan.

În anul 2018, la 100 de ani de la încheierea primei conflagrații mondiale, la Alba Iulia a fost omagiat și celebrat președintele celei mai mari puteri a lumii care a avut un rol esențial în recunoașterea legitimității Marii Uniri.

Acest om de acțiune a încurajat ACȚIUNEA popoarelor de a dispune de ele însele după cum consideră. Pentru că, așa cum spunea W.Wilson, «viața nu constă în a gândi, ea constă în A ACȚIONA !»

DESPRE METODELE DRAMATICE ÎNVĂȚATE LA CURSUL „INTEGRATION AND MULTICULTURALITY”, ÎN CADRUL PROIECTULUI ERASMUS+ „SĂ JUCĂM VIAȚA PE SCENA EDUCAȚIEI/TO ACT LIFE ON EDUCATION STAGE“ (2017-2019)

Prof. Enescu Luminița, prof. Huștiuc Nicoletta, Școala Gimnazială Nr. 3 Cugir

Participarea a patru cadre didactice din Școala Gimnazială Nr. 3 Cugir la cursul internațional „Integration and multiculturality” în cadrul Proiectului Erasmus+ „Să jucăm viața pe scena educației/To act life on Education Stage”, curs desfășurat la Split, Croația, în prima mobilitate din cadrul acestui proiect, a avut ca scop însușirea de către cadrele didactice participante a metodelor dramatice bazate pe ideile lui Augusto Boal, potrivit cărora se poate realiza o mai bună integrare a copiilor și elevilor prin aplicarea acestor metode.

Suntem bucuroase că prin participarea la acest curs din perioada 22 iulie-03 august vom reuși să împărtășim colegilor din experiența noastră și să punem în aplicare cele învățate.

Augusto Boal a fost cel care, folosind teatrul celor opresați, a introdus aceste metode obținându-se rezultate până în ziua de astăzi. Teatrul celor opresați este un arsenal de tehnici și jocuri de teatru care încearcă să motiveze oamenii, să restabilească un adevărat dialog și să creeze spațiu pentru participanți pentru a repeta acțiunile. Începe cu ideea că fiecare are capacitatea de a acționa în "teatrul" propriilor vieți; toată lumea este în același timp un actor și un spectator. Suntem "spectators" (spectatori-actori) - un termen pe care Augusto Boal l-a inventat.

Boal subliniază faptul că, atunci când suntem, pur și simplu, membri pasivi ai audienței, ne transferăm dorința de a acționa asupra personajelor cu care ne identificăm. După cum spune Boal, „știm cum vor începe aceste experimente, dar nu cum se va termina, deoarece spectatorul este eliberat de lanțurile sale, în cele din urmă acționează și devine protagonist.”

Teatrul celor opresați cuprinde mai multe forme, printre care:

Image theatre îi invită pe spectatori să formeze un tablou de postere înghețate - frozen image - pentru a surprinde un moment în timp ce dramatizează o situație opresivă. Imaginea devine apoi o sursă de reflecție critică, facilitată de diferite tipuri de intervenții: actorii spectatori li se poate cere să ilustreze o imagine ideală a eliberării de la acea oprimare și apoi o secvență de imagini de tranziție necesare pentru a ajunge la ea sau pentru a remodela o imagine pentru a arăta perspective diferite.

Forumul de teatru este o scurtă piesă sau scenă care dramatizează o situație, cu un final extrem de opresiv pe care spectatorii-actori nu-l pot satisface. După o performanță inițială, este afișat din nou, dar de această dată spectatorii devin actori și pot, în orice moment, să strige "îngheață" și să meargă pe scenă pentru a înlocui protagonistul (protagoniștii) și pentru a orienta situația în direcții diferite. Teatrul devine astfel repetiție pentru acțiunea din lumea reală.

Teatrul invizibil este o piesă care se maschează ca realitate, realizată într-un spațiu public. Obiectivul este de a distruge relațiile sociale pasive și de a declanșa un dialog critic între actorii spectatori, care nu știu că fac parte dintr-o piesă. Augusto Boal a spus despre o intervenție teatrală invizibilă: "Actorul a devenit spectatorul spectatorului care devenise actor, deci ficțiunea și realitatea se suprapun"

Metodele dramatice sunt cel mai frecvent utilizate în învățământul inter-curricular sau integrat și în proiect, precum și în dezvoltarea și abordarea diferitelor probleme și probleme ale comunității de clasă. Prin punerea participanților în situații fictive, imaginare, roluri, evenimente și relații, metodele permit învățarea experiențială a elevilor, ajutându-i să își dezvolte abilitățile, atitudinile și valorile vieții intelectuale, emoționale și estetice.

Ce poate fi învățat și dezvoltat prin metode dramatice?

Experiența educațională complexă și integrativă poate ajuta participanții în următoarele activități:

- să-și dezvolte și să-și exprime sentimentele, atitudinile, aptitudinile și afinitățile;
- să dezvolte abilități expresive;
- să-și dezvolte imaginația și creativitatea;
- să dezvolte abilitățile motorii și "limbajul corpului";
- dobândirea conștientizării sociale și a componentelor sale: auto-critică, responsabilitate și toleranță, încredere și respect de sine;
- să învețe să colaboreze, să se aprecieze pe ei înșiși și pe alții și astfel să obțină recunoașterea altora.

Aceste rezultate nu apar de la sine. Fie că vor fi atinse integral sau parțial, cu întregul grup sau numai cu indivizi, în grade mai mari sau mai mici, depinde în primul rând de calitatea, potențialul și capacitățile grupului de elevi.

Pedagogia dramatică în lumea de astăzi se bucură de reputație și acceptare nu numai ca o formă de artă în educație cu scopul de a stimula creativitatea, dezvoltarea socială, culturală și estetică a copiilor și tinerilor, precum și creșterea lor în personalități complete și creative, dar și ca o metodologie de predare și învățare experiențială, care poate fi angajată în multe domenii educaționale și pentru diverse scopuri educaționale.

Educația pedagogică și educația cetățenească au o serie de puncte de plecare comune, dintre care cele mai importante sunt următoarele:

- Elevii sunt plasați în centrul procesului de predare / învățare, în timp ce funcția profesorul, în loc să fie singurul deținător și transmitător al cunoștințelor care trebuie învățat, este de a concepe și facilita procesul educațional astfel încât să inducă și să motiveze elevii către activități interactive de învățare și colaborare.
- În educația cetățenească cele mai potrivite metode de predare sunt cele de colectivitate și de colaborare, activități în care elevii sunt puși în situații active de învățare experiențială.
- Valorile sunt formele de învățământ integrat, corelat și orientat spre proiect, prin care sunt abordate problemele de educație a cetățeniei contextualizate în cadrul mai larg și legate de conținutul altor domenii educaționale.
- Metode deosebit de utile sunt cele care favorizează gândirea critică a elevilor, îi stimulează să-și modeleze propriile atitudini și opinii și îi încurajează să se exprime și să pledeze în mod public.

Profesori participanți la prima mobilitate:

Luminita Enescu, Mihaela Veres, Sabina Presecan, Nicoletta Hustiu.

Proiectul " Earthworm" este realizat cu sprijinul financiar al Comisiei Europene în cadrul Programului ERASMUS+, acțiunea KA2 – parteneriate strategice, schimb de bune practici, parteneriate doar între școli. Informațiile furnizate reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor, iar A.N.P.C.D.E.F.P și Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru modul în care este folosit conținutul acestor informații.

MUSEIKON, O ALTFEL DE EXPERIENȚĂ DE ÎNVĂȚARE

Prof. dr. Muscalagiu Arabela, Colegiul Tehnic „Ion D. Lăzărescu” Cugir

Între momentele de neuitat ale anului școlar precedent menționăm vizita făcută de elevii colegiilor „David Prodan” și „Ion D. Lăzărescu” la Museikon, unul dintre obiectivele culturale aparte ale Albei și implicit, ale României. În rândurile de mai jos vă povestim pe scurt de ce am ales să facem acest drum și cum lecția trăită împreună a devenit o amintire specială, invitându-vă să treceți, nu doar o dată, pragul muzeului.

ARGUMENT-ul vizitei noastre

Învățarea este mult mai mult decât un proces mental. Sau un complex de acțiuni care adaugă cunoștințe noi într-un bagaj vechi de date și fapte. Este DEVENIRE. Calea prin care creștem. Spre o nouă înțelegere, spre un alt fel de a fi.

De aceea a păși, într-un muzeu inedit, dedicat inimii și în adâncul ei, întâlnirii cu Dumnezeu, este un prilej minunat de a învăța să privim. Și, privind, să vedem.

DESFĂȘURAREA VIZITEI

Ne-am propus o lecție de două ore despre simplitate și profunzime.

Într-un spațiu al cărui echilibru ne cere o altă raportare la tot ceea ce ne înconjoară.

Muzeul este o imagine expresivă a palimpsestului urban. În interiorul lui au fost descoperite și puse în lumină detalii constructive din diferite etape istorice. Trecând pragul Museikon te afli simultan într-un spațiu care amintește de moștenirea romană, de existența dureroasă și salvatoare a fostului spital militar, de simplitatea absolută și încărcată de sens a vieții țaranului transilvănean, de modernitatea al cărei haos se cere structurat în jurul coloanei vertebrale a credinței.

Urci treptat, dintr-un subsol amenajat pentru a aminti de importanța spitalului militar, dar și de etapele amenajării actuale a clădirii, la etajele dedicate icoanei, tipurilor și modalităților de expresie specifice ei și în cele din urmă, într-o mansardă înaltă, cu umbre și lumină, te oprești în fața unor schițe care îți taie respirația. De foarte puține ori în viață ți se oferă șansa de a vedea schițele realizate de un pictor pentru o catedrală. Într-o simplă expoziție temporară, lucrările lui

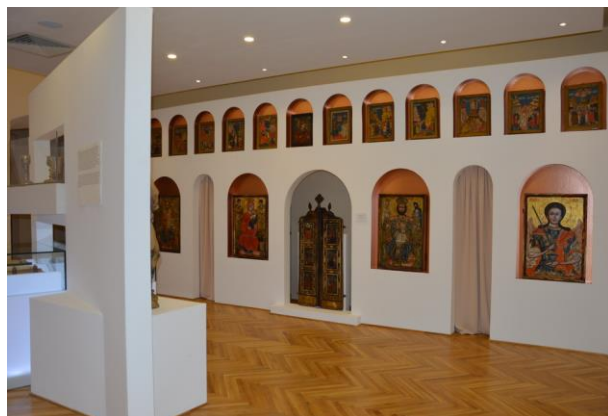
Octavian Smigelschi te întorc spre partea cea mai curată și limpede a sufletului, întrebându-te când ai pășit în ea cu sinceritate, ultima dată.

Am trăit toate acestea. Pășind, privind, povestind, ascultând, schițând noi înșine...

De data aceasta, profesorul a fost doar un ghid.

Lecția a predat-o muzeul însuși.

Sursa imaginilor:
museikon.ro și www.visual-artifacts.eu

NEVOIA EDUCAȚIEI ECONOMICE ÎN DIDACTICA SPECIALITĂȚII

Prof. Ciocan Carmen, Colegiul Economic "Dionisie Pop Marțian" Alba Iulia

Alfabetizarea economică poate contribui la combaterea prejudecăților și la evaluarea corectă a actelor de intervenție a statului în economie. Prejudecățile sunt întreținute de lipsa de cunoaștere și, prin urmare, de explicații eronate.

Testul de alfabetizare economică trebuie să cuprindă informație economică minimală, cu caracter general de interes și necesitate la nivelul populației.

Exemplu de test de alfabetizare economică pe care îl putem utiliza la clasă.

1. Ce se întâmplă atunci când o țară schimbă porumb pe gaze naturale pe care îl produce o altă țară?

1 punct

A. Ambele țări câștigă.

B. Ambele țări pierd.

C. Țara care oferă grâu câștigă, iar țara care oferă țiței pierde.

2. De ce sportivii profesioniști câștigă, de obicei, mai mult decât lucrătorii dintr-o întreprindere petrolieră? 1 punct

A. Raportat la cererea pentru serviciile lor, sportivii buni sunt mai rari decât muncitorii petrolieri.

B. Sportivii atrag publicul, pe când muncitorii petrolieri, nu.

C. Numărul sportivilor profesioniști este mai mic decât al muncitorilor petrolieri.

3. Care dintre următoarele modalități de abordare a poluării conduce la cea mai bună utilizare a resurselor unei țări? 1 punct

A. Interzicerea folosirii substanțelor chimice toxice.

B. Combaterea efectelor poluării.

C. Controlul poluării până la nivelul la care beneficiile suplimentare sunt mai mari decât costurile suplimentare.

4. Dacă venitul dvs. ar crește cu 10% pe an, în condițiile în care prețurile bunurilor și serviciilor pe care le cumpărați ar crește cu 12%, situația dvs.: 1 punct

A. s-ar îmbunătăți;

B. s-ar înrăutăți;

C. nu ar fi afectată.

5. De ce firmele private nu vor fi interesate să instaleze iluminat stradal? 1 punct

A. Proprietarii magazinelor plătesc iluminat propriu și, de aceea, nu sunt interesați să plătească pentru lumina oferită de becurile stradale.

B. De lumina unui bec stradal beneficiază și proprietarii magazinelor care nu plătesc pentru acest serviciu și alți locuitori.

C. Firmele private care ar instala iluminatul stradal ar avea costuri mai mari decât statul.

6. Care din următorii factori limitează posibilitățile de producție ale unei economii? 1 punct

A. Cantitatea și calitatea muncii, a capitalului și a resurselor naturale.

B. Cererea de bunuri și servicii din partea firmelor.

C. Reglementări și nivelul cheltuielilor guvernamentale.

7. Partenerii care se asociază pentru a iniția o activitate economică: 1punct

A. Nu își asumă riscuri

B. Împart profitul sau pierderile

C. Nu vor suporta eventualele pierderi deoarece au răspundere limitată

(9 întrebări x 1 p = 9 p + 1 p oficiu)

Total : 10 puncte

Din analiza întrebărilor 1-7, reiese faptul că educația are rol determinant în înțelegerea unor factori decisivi care influențează calitatea vieții oamenilor și reduc posibilitatea de manipulare în chestiuni de interes public sau personal, se iau în considerare și anumite presupuneri privind opiniile existente despre comportamentele economice sau despre măsurile de intervenție a statului în economie:

Testul pentru evaluarea gradului de alfabetizare economică, mai sus prezentat, vizează concepte economice fundamentale.

1. Prima întrebare problematizează ideea de câștig obținut de pe urma unui act de **schimb**. Schimbul nu presupune neapărat câștigul unuia ca urmare a pierderii suferite de altcineva. Actele de schimb au loc numai dacă sunt în măsură să conducă la câștiguri pentru participanți. Retragerea dintr-un act de schimb neperformant poate interveni mai devreme sau mai târziu, dar se va întâmpla cu siguranță.

Cunoașterea unui principiu economic fundamental, și anume a aceluia după care oamenii răspund la stimulente, permite înțelegerea și explicarea actului de schimb. Câștigul este stimulentele

care motivează participanții la tranzacții, după cum absența câștigului va fi un motiv temeinic pentru refuzul de a mai participa la derularea lor.

Prima întrebare din lista de mai sus problematizează și ideea de **interdependență**, ca și pe aceea de **comerț internațional**. Câștigurile se obțin nu refuzând o relație de schimb, ci, în condiții de interdependență, prin angajarea în acte de comerț internațional în care fiecare partener își valorifică avantajul competitiv.

2. Sportivii de mare performanță sunt într-o situație de exces de cerere; numărul celor cu adevărat talentați este mic, mai mic decât cererea pentru serviciilor lor. Pentru a beneficia de talentul acestor sportivi, angajatorii sunt dispuși să le plătească salarii mari. De principiu, persoanele care dispun de cunoștințe, abilități, talente sau competențe deosebite pot realiza câștiguri mai mari. Spre deosebire de munca în industrie, care necesită doar cunoștințe, aptitudini și competențe la care, în mod obișnuit, se poate ajunge prin educație și/sau formare profesională, sportul de performanță presupune abilități și talente de alt tip. Școala le poate descoperi și dezvolta, dar nu le poate crea.

3. Poluarea este o situație negativă, o situație de transfer asupra unei terțe părți a unor costuri asociate producției diferitelor bunuri și servicii. Ca urmare a acestui transfer, producătorii nu vor suporta decât o parte din costurile respective și, prin urmare, vor produce și vor oferi pe piață cantități mai mari decât ar fi făcut-o dacă ar fi fost nevoiți să își acopere costurile integral. Analiza economică de tip cerere-ofertă de nivel elementar poate contribui la clarificarea acestei situații.

Pe piață, oferta unui bun este determinată de factori precum prețurile resurselor, respectiv costul de producție. Creșterea costurilor determină scăderea ofertei și, dacă cererea nu se modifică, efectul este resimțit atât la nivelul prețului, cât și al cantității de echilibru: prețul crește, cantitatea scade.

Invers, scăderea costurilor determină creșterea ofertei și, în aceleași condiții de cerere constantă, efectele sunt opuse: prețul scade, cantitatea crește. În cazul poluării, costurile sunt transferate, de regulă, comunității care se va implica și va plăti din bugetul propriu pentru calitatea mediului pe care îl gestionează.

Poluarea afectează direct calitatea vieții și, de aceea, reprezintă o chestiune de sensibilitate maximă. În plus, de multe ori, afectează și valoarea terenurilor și locuințelor dintr-o comunitate. Pentru a asigura cetățenilor dreptul de a trăi într-un mediu curat și a le garanta drepturile de proprietari, autoritățile publice sunt dispuse să aloce resurse financiare pentru protecția mediului, prevenirea poluării și, dacă se ajunge până acolo, pentru depoluare.

Analiza marginală aplicată în cazul poluării ne conduce către concluzia că, pentru a controla poluarea, indivizii, comunități le sau societatea în ansamblul său vor aloca resurse până la acel nivel la care beneficiile marginale exprimate în gradul de curățenie a mediului vor fi egale cu costurile marginale implicate. Referitor la costuri, trebuie să menționăm că acestea pot fi costuri efective suportate de indivizi sau de la bugetele locale, respectiv centrale, sau costuri de oportunitate plătite ca urmare a faptului că resursele nu au primit alte întrebuințări.

4. **Intervenția statului** în economie are efecte intenționate și neintenționate, imediate sau care apar după un timp. Măsurile directe asupra prețurilor conduc la modificarea cererii și ofertei. Pe piața forței de muncă, intervenția asupra nivelului salariilor are consecințe la nivelul locurilor de muncă. Creșterea salariilor atrage lucrătorii, dar poate determina reducerea numărului de locuri de muncă pe care le oferă firmele, dacă acestea nu vor putea suporta majorarea cheltuielilor salariale și fie vor reduce numărul angajaților, fie vor ieși de pe piață. Astfel, deși cantitatea de muncă oferită pe piață la un nivel mai ridicat de salarizare crește, cantitatea de muncă cerută în aceste condiții va scădea, iar, pe ansamblu, numărul persoanelor angajate va scădea. Printre efectele neintenționate, în acest caz, se numără creșterea șomajului, iar, pe termen lung, creșterea cheltuielilor de la bugetul statului. De aceea, creșterea salariilor trebuie corelată cu criterii de eficiență.

5. Piața nu oferă firmelor motivații suficiente pentru furnizarea **bunurilor și serviciilor publice**. Amplasarea stâlpilor pentru iluminat stradal în orașe este caz tipice de bun public. Cel care plătește pentru producerea și furnizarea lor nu se poate aștepta să-și recupereze cheltuielile efectuate, deoarece consumatorii nu vor fi dispuși să plătească pentru ele. Și aceasta, nu pentru că

respectivele bunuri nu sunt dorite de consumatori. Respectiv, bunurile sau serviciile, odată cumpărate pentru a fi consumate de o persoană, vor putea fi consumate gratuit de toată lumea, fără ca prin aceasta persoana care a plătit pentru ele să fie lezată în drepturile sale de consumator. Caracteristicile bunurilor publice și relația lor cu piața impun statului să acționeze pentru furnizarea lor.

6. Orice încercare de a atrage resurse suplimentare de producție într-un anumit domeniu de activitate se va face pe seama altor domenii de activitate. Practic, toate resursele disponibile fiind angajate deja, creșterea cantității de resurse necesare pentru a produce cantități suplimentare dintr-un bun nu se poate realiza decât prin diminuarea cantității de resurse utilizate pentru producerea altor bunuri. Prin urmare, pentru a crește cantitatea produsă dintr-un bun, trebuie să scadă cantitatea în care este produs un alt bun.

7. Partenerii care derulează activitate economică împart atât profitul cât și pierderea, în raport cu numărul de acțiuni sau părți sociale deținute. Cu cât se participă la înființarea și dezvoltarea entității cu atât acționarii sau asociații răspund obligațiilor sociale.

Concluzia care se impune, după parcurgerea întrebărilor din chestionarul de alfabetizare economică, este următoarea: alfabetizarea economică creează cetățeanul educat, capabil să înțeleagă mecanismele economice și măsurile de politici publice, să le evalueze consecințele și realismul și, prin aceasta, să decidă, în cunoștință de cauză, măsura în care sunt conforme cu interesele sale personale și ale comunității din care face parte. Un cetățean educat poate să contribuie nu doar la funcționarea mai bună a economiei, ci și la guvernarea mai bună a societății. De aceea, cetățenia responsabilă obligă la alfabetizare economică.

Bibliografie:

1. Heilbroner, R., *Filosofii lucrurilor pământești. Viețile, epocile și ideile marilor economiști*, Editura Humanitas, București, 1994
2. Heyne, Paul, *Modul economic de gândire. Mersul economiei de piață liberă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1991

CARTEA- DRUMUL UNIC SPRE CUNOAȘTERE

Prof. inv. primar Costinaș Daciana Simona, Școala Gimnazială Ciugud

„... cartea e o făgăduință, o bucurie, o călătorie prin suflăte, gânduri și frumuseți.”

Tudor Arghezi

Gustul pentru lectură se dobândește din frageda copilărie, cu îndrumarea părinților și mai târziu a dascălilor, pornind de la cele mai simple întâmplări, basme și, pe măsură ce se trece prin diferitele nivele ale școlarității, se ajunge la intrigi mai complicate, personaje formate, din ce în ce mai captivante și mai pline de sens. Și așa, încetul cu încetul, se învață despre lumea care ne înconjoară, despre viață, despre oameni și despre noi înșine, căci „nu exista cunoaștere înăscută, pentru motivul că nu există copac care să iasă din pământ cu frunze și fructe.” (Voltaire)

Lectura dezvoltă imaginația și creativitatea, trezește noi sentimente, diverse și profunde, arată experiențe variate, personaje cu care uneori ne identificăm și de care ne legăm sufletește, crâmpie din viața trecută, dar care fac să înțelegem cine suntem, de unde ne tragem. Mai mult decât atât, prin lectură, învățăm cum să gândim, să dobândim curajul de a hotărî ce și cum vrem să fim, să evoluăm. „Omul nu poate descoperi noi oceane, câtă vreme nu are curajul de a pierde din vedere țărâmul.” (Andre Gide). Însă, toate acestea se întâmplă gradual, pe măsură ce mintea fragedă se dezvoltă. Dacă la început suntem capabili doar să memorăm sau să reproducem conținutul, mai târziu, profesorii noștri ne învață cum să îl înțelegem, cum să-l interpretăm și cum să extragem din el adevăratele învățăminte, cum să ne formăm convingeri și concepții. Datoria noastră ca profesori este de a dezvolta gândirea, de a ghida și canaliza eforturile, de a trezi curiozitatea, astfel încât să se

experimenteze lumea cărților și să se formeze capacitatea de a selecta propriile zone de interes. Dascălul este cel care lărgeste orizontul cultural, cel care poate dezvolta sau sporii atracția spre lumea cărților, cel care stimulează și susține gândirea fiecărui elev, așa cum spune și John Amos Comenius: „A instrui pe tineri cum se cuvine nu constă în a le vârî în cap mulțime de cuvinte, fraze, expresiuni și opinii din diferiți autori, ci a le deschide calea cum să priceapă lucrurile.”

Referitor la educație, Baltasar Gracian spunea: „Frecventarea prietenilor să-ți fie ca o școală și convorbirea cu ei învățătură. Fă-ți din prietenul tău un învățător și unește prin el foloasele instrucției cu plăcerea conversației.” Fiecare din noi, copii fiind am purtat lungi conversații cu colegii sau prietenii mei pe marginea unei cărți, ne întreceam în evocarea altor opere cu tipologii sau teme asemănătoare și căutam să găsim o modalitate nouă prin care să ilustrăm aceeași idee.

Este adevărat, este vorba de cu totul o altă generație, ce nu se mulează pe tendințele generației secolului XXI. Însă, dacă ne gândim mai bine, acest secol oferă și mai multe posibilități de lărgire a orizontului cultural. Prin intermediul audiobook-urilor, tinerii din zilele de azi pot asculta cărțile copilăriei noastre, oriunde, oricând, fără constrângeri de spațiu și timp. Filmele pe care le putem urmări la televizor sau cinema sunt, de cele mai multe ori, ecranizări ale romanelor clasice sau contemporane, ce pot trezi interesul și curiozitatea spre opera originală, mult mai completă și complexă, ilustrată doar parțial în aproximativ două ore de peliculă. Astfel, datorită noastră de dascăli, rămâne de a învăța la rândul nostru cum să facem uz de progresul tehnologic și cum să-l folosim în beneficiul unei educații cuprinzătoare.

Cartea are vârstele ei. Pentru fiecare vârstă există cartea potrivită; sunt cărți al căror farmec îl trăim doar la anumite vârste, sunt cărți a căror valoare crește cu timpul. De fiecare dată când citim o carte sensurile ei capătă profunzimi, deoarece „o carte este mai mult decât o structură verbală sau o serie de structuri verbale, este un dialog stabilit cu cititorul, este tonul pe care îl impune cititorului și este imaginea schimbătoare sau durabilă pe care o impune memoriei sale.” (Jorge Luis Borges)

Dascălul are astfel dificila misiune de a-l întoarce pe copil, la carte folosind diverse metode, cât mai active, mai antrenante și mai atractive. Datoria noastră rămâne promovarea unor soluții directe de stimulare a lecturii pentru optimizarea demersului educativ prin realizarea unui schimb de idei, de metode, de activități, de materiale didactice în sprijinul dezvoltării sferei motivaționale a elevului.

Bibliografie:

- **BOUCHOT, Henri.** *Le livre. L'illustration - la reliure. Étude historique sommaire.* Paris : Edition Maison Quantin, [1886]. 320 p. : fig., il. II 5.617
- **GAGEA, Adriana; POPESCU, Virgil.** *Contribuții la Istoria Culturii Românești. Cartea și biblioteca: Bibliografie Dan Simionescu.* București : s.n., 1990. 48 p. III 29.779
- **SELEJAN, Ana.** *Carte rară și prețioasă : Catalog.* Vol 2 : Sec. XVIII. Sibiu : Biblioteca "Astra", 1992. 242 p. II 65.339(2)

SCURT ISTORIC AL EXISTENȚEI EVREILOR ÎN ROMÂNIA

Prof. Oltean Sabina Larisa, Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia

Cercetările arheologice atestă prezențe iudaice în Dacia Română începând din secolul al II-lea e.n.. Armata romană, venită să cucerească Dacia, includea o multitudine de etnii provenite din provinciile imperiului din rândul cărora nu lipseau nici iudeii. O dovedesc unele inscripții de la Sarmizegetusa, textele funerare legate de divinități iudaice la Orșova, monezile iudaice din anii 133-134, semnalate de B.P. Hașdeu.

Apoi, după un hiatus de aproape un mileniu, în anul 1165, îi pomenește învățatul călător evreu, Benjamin din Tudela, descriind raporturile bune dintre vlahii sud-dunăreni și comunitățile evreiești din Bizanț.

Primele așezări de evrei au apărut în Țara Românească, în timpul Imperiului Otoman. Tot în aceeași perioadă apar și evreii care s-au așezat în Transilvania, ei venind din vestul Europei. Doctorul lui Ștefan cel Mare era evreu. Evreii erau organizați în comunități numite bresle. Evreii erau discriminați și se “bucurau” de un statut inferior celui pe care îl avea majoritatea creștină.

În Transilvania evreii sunt prezenți încă din secolele XI-XII din timpul regelui Ladislau I.

B.P. Hașdeu și Mihail Kogălniceanu consemnează că Țările Române au devenit la sfârșitul secolului al XIV-lea principalul azil pentru evreii alungați din Ungaria de regele Ludovic I pe motivul că au refuzat să se convertească la religia catolică.

În secolul XVIII numărul evreilor continuă să crească: în ciuda acestui fapt sau poate din această cauză libertățile lor au fost îngrădite: ei puteau locui legal numai în anumite orașe (de exemplu Alba Iulia în Transilvania) și nu aveau voie să dețină pământuri în proprietate.

La fel că și în alte țări din Europa, evreilor din regiune li se permitea să facă comerț și alte profesii libere. Documentele vremii consemnează pentru secolul al XVII-lea în Moldova și în special la Iași, o viață comunitară evreiască așezată, unde funcționa o sinagogă și există deja un vechi cimitir evreiesc.

Evreii se adaptau lesne civilizației, negoțului, meseriilor și capitalismului incipient, necesare societății românești. Rolul și importanța populației evreiești în societatea românească sunt recunoscute de domnitori mai ales în epoca fanarioților, prin asigurarea unui statut juridic în virtutea căruia comunitatea evreiască beneficia de libertatea cultului și de autoadministrare.

Conducătorii comunității, numiți *hahambasa sau stărosti*, erau confirmați de domnitori și se bucurau de privilegii fiind scutiți de dări, taxe fiscale și vamale, având prerogative de demnitar.

Numeroase acte domnești din secolul al XVIII-lea dovedesc că evreii au fost chemați să populeze sate și orașe și să întemeieze târguri. Imigranții căpătau terenuri pentru construirea de locuințe, sinagogi, băi rituale, școli. Fenomenul a fost caracteristic în special pentru Moldova unde pe această cale s-au dezvoltat localități cu o populație preponderent evreiască denumite în limba idiș ”stetl” adică ”târgușoare”.

În general, evreii în diaspora lor au vegheat întotdeauna și pretutindeni la menținerea și cultivarea tradiției lor. Conduita lor moral-juridică, viața lor tradițional-religioasă erau reglementate însă de aceeași învățătură cuprinsă în Thora (Vechiul Testament) și în Talmud (comentările rabinice la Thora).

Numeroși intelectuali evrei s-au alăturat Revoluției din 1848: pictorii Barbu Iscovescu și Daniel Rosenthal, cel din urmă fiind autorul renumitului tablou „România revoluționară”. Unii bancheri evrei precum Hillel Manoach și Davicion Bally au acordat importante sume pentru sprijinirea revoluției. Conducătorii Revoluției din 1848 tocmai pe temeiul recunoașterii rolului evreimii cer în Dorințele Partidei Naționale în Moldova, emanciparea treptată a israeliților, iar în Proclamația de la Islaz, la punctul 21, „Emanciparea israeliților și drepturi politice pentru toți compatrioții de altă credință”. Înfângerea revoluției a împiedicat procesul de emancipare a evreilor din Țările Române. După Unirea Principatelor (1859), domnitorul A.I. Cuza care i-a numit pe evrei „români de cult mozaic”, a depus toate eforturile pentru a grăbi emanciparea „românilor de rit israelit”.

În cea de a doua jumătate a secolului XIX, situația juridică a evreilor s-a înrăutățit: dreptul de a locui în orice așezare le-a fost îngrădit la fel că și dreptul de a practica anumite activități comerciale.

Imediat după Revoluție, evreii, numiți de Alexandru Ioan Cuza “români de cult mozaic”, devin o “problema evreiască” și apatrizi. Dar înlăturarea lui A.I. Cuza de la domnie și aducerea în țară a prințului Carol de Hohenzollern a însemnat pentru evrei instaurarea unui nou regim de vexațiuni căci prima Constituție modernă adoptată în 1866 în loc să fi consfințit dreptul la cetățenie pentru locuitorii evrei considerați pământeni și hrisoveliți, i-a transformat prin articolul 7 în apatrizi. În Transilvania anul 1867 ei primeau, din partea Imperiului Austro-Ungar, toate drepturile civice.

Factori activi în dinamică societății românești, în ciuda tuturor tensiunilor și conflictelor interetnice, evreii s-au considerat evrei-români, și-au însușit limba și cultură românească, realizând de multe ori o originală simbioză dintre tradiția și cultură lor iudaică, a experienței lor de diaspora, pe de o parte și spiritualitatea românească pe de altă parte.

Evreii și-au asumat destinul istoric al poporului român, implicându-se și participând activ la marile evenimente economice, culturale ale acestei țări. Deși în majoritatea lor nu erau cetățeni români, totuși au participat și la primul război mondial.

Evreii și-au dat adeziunea la Marea Unire din 1918, susținând și în plan internațional dreptul poporului român asupra provinciilor integrate României în 1918.

Unirea din 1918 a dus la creșterea populației României în general, triplându-se și numărul locuitorilor evrei. Potrivit datelor publicate în Enciclopedia României, în România interbelică în 1930 trăiau 756930 evrei adică 4.2% din populația țării, evreii dețineau 31,14% din totalul întreprinderilor industriale și comerciale. Se remarcă o orientare tot mai accentuată spre profesii intelectuale. În ajunul celui de al doilea război mondial din cei peste 8.000 de medici existenți în România, 2.000 erau evrei.

Evreii s-au afirmat în viață politică interbelică, atât prin aderarea la diferite partide politice burghezo-democratice și socialiste, cât și prin organizații și partide politice proprii cum au fost: Uniunea Evreilor Români (înființată în 1909 cu titulatura Uniunea Evreilor Pământeni, schimbată în UER în 1923), Clubul Parlamentar Evreiesc (1928), Partidul Evreiesc (1930), numeroase organizații sioniste și Uniunea Comunităților Evreiești din Vechiul Regat (1928) transformată în 1937 în Federația Uniunii Comunităților Evreiești din România.

S-au ridicat zeci și sute de sinagogi în București și orașele de provincie, s-au creat sute de instituții culturale, culturale, de asistență și de învățământ; au apărut sute de ziare și reviste evreiești în limbile română, franceză, germană, maghiară, idiș și ebraică; au fost editate cărți de iudaistică care toate reflectă varietatea curentelor și ideologiilor specifice vieții evreiești.

Activitatea creatoare în contextul societății românești a fost întreruptă brusc de evenimentele dramatice din ajunul și din timpul celui de al doilea război mondial. În contextul ciuntirii teritoriale și a unei izolări internaționale, în România, împinsă în mod fatal în sfera de influență a Germaniei naziste, a avut loc ascensiunea la putere a cercurilor politice, de extremă dreapta, antisemitismul și eliminarea sistematică a populației evreiești din corpul social al țării devenind politică de stat.

În ianuarie 1938 guvernul Goga-Cuza introduce legea de revizuire a cetățeniei a tuturor locuitorilor evrei din țară. S-a retras cetățenia română la peste 220.000 de evrei care, intrând sub jurisdicția legilor restrictive aplicate străinilor, au pierdut dreptul la muncă și la proprietate. Au fost eliminați din armată, li s-au impus restricții în practicarea unor profesii și în exercitarea drepturilor asupra proprietăților rurale.

Politică antievreiască s-a amplificat după instaurarea statului național legionar român (septembrie 1940), când s-a continuat elaborarea și aplicarea unei legislații antievreiești de eliminare a evreilor din viață economică-socială, politică și culturală românească, de depozedarea lor de bunurile imobiliare și de jefuire a bunurilor mobiliare. În timpul rebeliunii legionare (21-23 ianuarie 1941), au fost uciși în București 120 de evrei.

Politică antievreiască continuă și după înlăturarea legionarilor de la guvernarea țării (23 ianuarie 1941), mai ales după intrarea României în războiul alături de Germania nazistă (22 iunie 1941). Rapoartele militare germane ale Oficiului de Studii strategice precum și documentele românești din perioada războiului duc la concluzia că din cei 300.000 de evrei din Basarabia și Bucovina de Nord în jur de 100.000 au fost deportați de autoritățile sovietice în Siberia sau au fost încorporați în Armata Roșie.

Conform rapoartelor Inspectoratului General al Jandarmeriei pe parcursul anilor 1941-1942 au fost deportați în jur de 126.000 de evrei.

Autoritățile antonesciene și-au dat consimțământul că autoritățile germane naziste să deporteze în lagărele de exterminare din Polonia peste 4.500 de evrei cetățeni români aflați în Belgia, Franța, Germania, Austria. Dintr-un complex de motive de natură internă și externă, în toamna anului 1942, regimul antonescian a decis să stopeze deportarea evreilor din sudul

Transilvaniei și din Vechiul regat în Transnistria și să nu dea curs presiunilor Germaniei naziste pentru deportarea evreilor în lagărul de exterminare de la Belzec. Aceste proiectate deportări n-au mai avut loc. De asemenea în 1943 și 1944 anumite categorii de evrei dintre cei deportați în Transnistria au fost repatriați. Astfel toate aceste măsuri au permis supraviețuirea evreilor aflați în România.

La 28 noiembrie 1940 (deci pe vremea guvernării legionare – n.n.), evreii au obținut de la Ministerul Educației Naționale aprobarea pentru înființarea „Colegiului pentru Studenții Evrei”, denumire sub care se ascundea caracterul universitar al cursurilor. [...] Toate aceste cursuri universitare au fost frecventate în total de 2000 de studenți. [...]

Un sprijin important l-a acordat Crucea Roșie din România (președintele – savantul medic Ioan Cantacuzino) care, cu acordul Ministerului Sănătății a ajutat „facultatea” evreiască de medicină să deschidă o policlinică pentru practică studenților. Această policlinică a servit și populația săracă din cartier, în marea majoritate evrei. Marius Mircu oferă mărturia altui evreu, la fel de bine informat, dr. Theodor Lowenstein: „Aceste școli evreiești din România au fost unice printre țările bântuite de fascism, au fost o componentă a rezistenței poporului evreu.”

Nicolae Minei Grünberg, istoric evreu, notează: “În România, Holocaustul nu a avut loc tocmai pentru că, cu foarte puține și ne semnificative excepții, călăii cu zvastică nu numai că nu s-au bucurat de concursuri binevoitoare, oferite din proprie inițiativă, dar s-au lovit de refuz în tentativele lor de a recruta complicități, cu caracter privat sau oficial, pentru organizarea deportărilor sau a altor acțiuni de genocid (...)”.

METODE MODERNE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE: PIRAMIDA SAU BULGĂRELE DE ZĂPADĂ

Prof. Voicu Corina, Colegiul Tehnic Aiud

Metodele moderne reprezintă o parte esențială din procesul de predare-învățare, cu efecte multiple asupra procesului de învățare. Învățarea bazată pe metodele interactiv-creative pune în prim plan cei 2 actori din procesul de educație: profesorul și elevul. Ele stimulează creativitatea și originalitatea elevilor și îi face să se implice.

Piramida, bulgărele de zăpadă

Se poate aplica individual sau în grup, prin adăugarea muncii fiecărui elev la efortul general. Se disting mai multe etape:

1.Etapa introductivă:

-profesorul prezintă tema care urmează să fie analizată

2.Etapa individuală:

-elevii au la dispoziție 5 min. să rezolve cerința

-eventualele nelămuriri sunt notate

3.Etapa pe perechi:

-profesorul împarte clasa în perechi

-elevii din fiecare pereche discută despre temă, pun întrebări, caută răspunsurile

4.Etapa pe grupe:

-profesorul împarte clasa în 2 grupe

-se reiau discuțiile de mai sus

5.Etapa raportării

-se scrie pe tablă un raport astfel încât toți elevii să vadă

-profesorul completează întrebările elevilor

6.Etapa concluziilor:

-se trag ultimele concluzii referitoare la tema dată

Aplicații la ora de istorie:

Tema: Autonomii locale și instituții centrale în spațiul românesc, clasa: a XII a

1.Etapa introductivă:

-profesorul prezintă tema care urmează să fie analizată

Autonomii locale. Formarea statelor medievale românești

-elevii trebuie să identifice contextul intern în care se formează

2.Etapa individuală:

-elevii au la dispoziție 5 min. să rezolve cerința

-eventualele nelămuriri sunt notate

3.Etapa pe perechi:

-se caută asemănări și deosebiri în procesul de formare a statelor medievale românești

-profesorul împarte clasa în perechi, astfel că la clasa XII B, unde sunt 28 de elevi se formează 14 perechi

-elevii din fiecare pereche, sunt așezați în aceeași bancă și discută despre temă, pun întrebări, caută răspunsurile

4.Etapa pe grupe:

-prima grupă descrie procesul de formare a Transilvaniei

-a doua grupă descrie Țara Românească

-profesorul împarte clasa în 2 grupe

-se reiau discuțiile de mai sus

5.Etapa raportării

-se scrie pe tablă un raport astfel încât toți elevii să vadă un fel de schiță a lecției pe care elevii o scriu în caiete

-profesorul completează eventualele întrebări ale elevilor

6.Etapa concluziilor:

-se trag ultimele concluzii referitoare la tema dată

-elevii s-au adaptat ușor la această metodă, însă profesorul trebuie să verifice fixarea în scris a sarcinilor enumerate mai sus, ceea ce duce la un consum mai mare de timp

Avantaje

-creșterea capacității de sinteză, descriere, comparare, asociere, analiză,

-întărirea încrederii în sine

-stimulează comunicarea și responsabilizarea

-cooperarea între elevii din aceeași pereche și grupă

-activizarea perechilor/grupelor

-elevii își exprimă liber opiniile

-elevii găsesc soluții la rezolvarea unor probleme

-ascultarea activă

-dezvoltarea capacității reflective

-dezvoltarea gândirii critice

-promovează toleranța

-implicarea tuturor elevilor pentru întocmirea sarcinilor de lucru

Limite:

-nu se știe exact cu ce a contribuit fiecare elev

-tratarea superficială a temei

-unii elevi muncesc mai mult

-alți elevi se tem să-și expună părerile

-aparenta dezordine

- limita de timp

Bibliografie:

Cerghit I., *Metode de învățământ*, E.D.P.București,1997

https://en.wikipedia.org/wiki/William_J._J._Gordon

<https://dexonline.ro/definitie/sinectica/11.02.2018>

RESURSELE EDUCAȚIONALE DESCHISE
PROIECT EDUCAȚIONAL VIAȚA FĂRĂ VIOLENȚĂ
“19 ZILE DE ACTIVISM PENTRU PREVENIREA ABUZULUI ȘI VIOLENȚEI
ÎMPOTRIVA COPIILOR ȘI TINERILOR, 1-19 NOIEMBRIE 2017”

Prof. Lațiu Camelia Lucia, Prof. Lațiu Ioan, Liceul Tehnologic Timotei Cipariu Blaj

Federația Internațională a Comunității Educative din România are o tradiție recunoscută în participarea la această campanie.

În acest sens, FICE România a inițiat a serie de parteneriate, convenții cu actori comunitari, cu reprezentanți ai instituțiilor ce activează în domeniu (protecția copilului, poliție, justiție, învățământ, sănătate), cu organizații neguvernamentale, cu asociații de tineri și de părinți.

FICE- ROMANIA s-a înscris cu activități pentru campania „19 zile de activism pentru prevenirea abuzului și violenței împotriva copiilor și tinerilor, 1-19 Noiembrie 2017”.

Campania urmărește să genereze un larg interes, multi-sectorial și activități pentru crearea unei culturi a prevenției, care să servească drept platformă de mobilizare și să educe publicul larg, organizațiile, grupurile țintă, media, guvernele în a lua atitudine pentru eliminarea practicilor violente și abuzive.

Cazurile de violență în școlile din România și în mediu familial sunt într-o creștere alarmantă. Complexitatea fenomenului ne determină să vorbim nu numai de violența în școli, ci și despre violență în general, dat fiind faptul că între acestea există o legătură de determinare. Pe de o parte, de cele mai multe ori, copilul ia primul contact cu violența în sânul familiei sale, extinzând apoi comportamentele violente asupra altor persoane din mediul extra-familial (grup de prieteni, școală etc.), pe de altă parte comportamentele violente învățate în mediul extra-familial (de multe ori pe fondul neglijării copilului) se răsfrâng asupra membrilor familiei.

Vorbim despre violență atunci când elevii se lovesc, se împing, se amenință fizic, se intimidează, iau cu forța obiecte ale celorlalți. Pun porecle umilitoare, discriminează, sunt agresivi cu profesorii, folosesc telefonul și internetul pentru mesaje jignitoare despre alți copii sau cadre didactice. Atunci când profesorii își pierd răbdarea, controlul, când amenință, utilizează pedepsele fizice, ironia sau umilirea.

Statisticile atrag atenția că, deși, poate părea firesc ca actele de violență în școli să fie în număr mare în rândul băieților, violența promovată de fete în școală este în creștere rapidă. Violența în școli este de obicei orientată și către elevii din clasele gimnaziale, dar mai ales cele de liceu. Profesorii sunt de asemenea victime ale violențelor școlare. Din cauza acestei stări de tensiune, calitatea învățământului este din ce în ce mai afectată. Educația inadecvată poate duce la delincvență, comportament antisocial și acte criminale. Aceste trei efecte secundare duc și la violența fizică. Tocmai astfel de proiecte vin să susțină, prin participarea specialiștilor noștri, implicarea directă a elevilor în combaterea comportamentului antisocial la orele de curs și identificarea de soluții de prevenire a violenței împreună cu dascălii lor.

În cadrul școlii am desfășurat mai multe proiecte din categorie proiectelor de resurse educaționale deschise RED. Resursele educaționale deschise sunt mijloace de învățare adaptate la nevoile specifice ale procesului instructiv-educativ, disponibile gratuit. Din această categorie fac parte diferite tipuri de materiale de învățare, suporturi de curs, proiecte, experimente și demonstrații, dar și programe școlare, ghiduri pentru profesori sau alte materiale educaționale (articole, module, prezentări ce acoperă atât sfera curriculară, cât și cea extracurriculară etc.). Cadrele didactice pot propune materiale educaționale proprii, în format electronic, cu respectarea legislației în vigoare privind proprietatea intelectuală/dreptul de autor. Evaluarea și selecția resurselor se desfășoară la nivelul inspectoratelor școlare, în consiliile consultative de specialitate. Procesul de evaluare și selecție a resurselor educaționale deschise se va derula cu ritmicitate, cel puțin o dată pe lună, în funcție și de frecvența și numărul materialelor educaționale depuse. O structură unitară de organizare va permite ulterior integrarea colecțiilor de resurse din fiecare județ în Biblioteca Școlară Virtuală, a cărei realizare Ministerul Educației și-a asumat-o până

la finalul actualului exercițiu de finanțare din fonduri europene (2014-2020), alături de Platforma Școlară de e-learning.

Scopul proiectului vizează dezvoltarea unor structuri și mecanisme de informare, formare, monitorizare și comunicare la nivel local și zonal în domeniul prevenirii și combaterii fenomenelor de violență în școală, în vederea dezvoltării capacității instituționale. În același timp proiectul urmărește identificarea problemelor cu care se confruntă elevii și găsirea unor mijloace adecvate de soluționare a acestora. Temele propuse vor avea un caracter educativ-preventiv referitoare la siguranța personală și la consecințele săvârșirii de infracțiuni, în special a celor cu violență. Pe de altă parte proiectul vizează îmbunătățirea capacității școlii de a se mobiliza și de a mobiliza părinții și comunitatea locală pentru implicarea mai activă în rezolvarea actelor de violență în școală și acasă, precum și diminuarea sau eliminarea cauzelor care le declanșează.

În același timp proiectul urmărește identificarea problemelor cu care se confruntă elevii și găsirea unor mijloace adecvate de soluționare a acestora. Temele propuse vor avea un caracter educativ-preventiv referitoare la siguranța personală și la consecințele săvârșirii de infracțiuni, în special a celor cu violență. Pe de altă parte proiectul vizează îmbunătățirea capacității școlii de a se mobiliza și de a mobiliza părinții și comunitatea locală pentru implicarea mai activă în rezolvarea actelor de violență în școală și acasă, precum și diminuarea sau eliminarea cauzelor care le declanșează.

Grupul țintă: elevii claselor I- IX din cadrul școlilor implicate în derularea proiectului, cadrele didactice precum și comunitatea locală.

Parteneri : FICE- ROMÂNIA, Liceul Tehnologic “Timotei Cipariu” Blaj ,Centrul de Zi „Familia 2004”, Școala Gimnazială „Ion Pop Reteganul” Sîncel

Colaboratori: diriginții claselor implicate în proiect, reprezentanți ai Poliției locale.

Activități: Vizionare film tematic Dezbate- violența școlară,(Filmul poate fi vizionat la adresa: <http://vimeo.com>) „Violența naște violență!” prezentare PPT “Cum combatem violența?”- dezbateri, “Diferențele – surse de conflict?” – discuții “De la violența verbală la violența fizică” - dezbateri “Violența în imagini”- prezentare ppt “Violența verbală în rândul elevilor” - discuții libere, aplicare de chestionare etc.

Rezultate așteptate:

- a) Cunoașterea permanentă a stării de siguranță existentă în unitatea școlară;
- b) Identificarea formelor de manifestare a comportamentelor antisociale ale elevilor, în special a manifestărilor agresive;
- c) Cunoașterea de către elevi a prevederilor legale privind minoritatea și consecințele juridice asociate săvârșirii de infracțiuni sau alte fapte antisociale;
- d) Cunoașterea de către elevi a măsurilor de prevenire a criminalității în vederea reducerii riscului victimei;
- e) Reducerea numărului de elevi implicați în comiterea de infracțiuni, atât în calitate de victime, cât și de autori.

Chestionar

Acest chestionar se adresează elevilor în scopul identificării formelor de agresivitate în școală, a cauzelor care o determină și a măsurilor ce se pot lua. Te rugăm să completezi cu maximă sinceritate acest chestionar. Răspunsurile tale vor fi confidențiale și ne vor ajuta în elaborarea unui program de prevenire și combatere a agresivității în școală.

La întrebările cu semnul “M”, puteți alege mai multe variante de răspuns.

1. Prin “agresivitate” înțelegi:

- a) amenințări/ intimidări;
- b) loviri; (**M**)
- c) injurii;
- d) altceva și anume

2. Exista manifestări agresive în școala ta?

- a) foarte des;

- b) des;
- c) uneori;
- d) deloc.

Pentru cei care au dat răspunsul “deloc”, următoarea întrebare este cea cu nr. 5.

3. Aceste situații apar cel mai frecvent între:

- a) elevi;
- b) elevi și profesori;
- c) elevi și persoane din afara școlii;
- d) părinți și profesori.

4. Tipurile de agresivitate pe care le observați se manifestă:

- a) în orele de curs;
- b) în timpul pauzelor;
- c) în afara programului școlar.

5. Ai fost victima vreunui comportament agresiv?

- a) DA
- b) NU

Dacă răspunsul la această întrebare a fost “NU”, următoarea întrebare este cea cu nr. 7.

6. Cum ai reacționat în această situație?

- a) am răspuns cu agresivitate;
- b) am reclamat faptul;
- c) altfel, și anume

7. Dacă ai asista la un act de agresiune, cum ai reacționa?

- a) as încerca să aplanez situația;
- b) m-as implica de o parte sau de alta;
- c) nu m-aș implica;
- d) aș anunța un cadru didactic

8. La cine ai apela dacă ai fi agresat fizic în incinta școlii?

- a) părinți;
- b) profesori;
- c) conducerea școlii;
- d) alte persoane, și anume

9. Prin agresivitate se dobândește:

- a) autoritate;
- b) admirație;
- c) respingere;
- d) altele, si anume :

10. Cauzele agresivității sunt:

- a) neînțelegeri cu colegii;
- b) influența anturajului;
- c) relații conflictuale în familie; **(M)**
- d) dorința de a se impune;
- e) influența mass-media (TV, internet, reviste, etc.)
- f) altele, și anume :

11. Preocuparea ta principală în timpul liber este:

- a) televizorul;
- b) computerul;
- c) lectura;
- d) sportul;
- e) altele, și anume :

12. Ai imitat scene de agresivitate?

- a) DA
- b) NU

13. Dacă da, de unde te-ai inspirat?

- a) TV;
- b) internet;
- c) familie;
- d) școală;
- e) anturaj;
- f) altele, și anume:

14. În general, când nu-ți convine ceva la școală, cum reacționezi?

- a) exprimându-ți punctul de vedere cu calm;
- b) ridicând tonul pentru a-ți impune opinia;
- c) devenind violent;
- d) abandonând sarcinile fără nici o explicație;
- e) altfel, și anume:

15. Ce anume te poate face să-ți pierzi controlul?

- a) jignirile unui coleg;
- b) bătăile de la părinți;
- c) amenințările unui profesor;
- d) o evaluare incorectă;
- e) altceva, și anume :

16. Ce anume te reține să acționezi agresiv?

- a) bunul simț/ educația;
- b) teama de urmări la nivelul școlii;
- c) pedeapsa din partea părinților;
- d) nimic

17. Cum crezi că pot fi prevenite manifestările agresive?

- a) discuții la ora de dirigenție;
- b) mai multe activități extrașcolare;
- c) supraveghere mai atentă din partea profesorilor;
- d) discuții cu psihologul/ consilierul școlar;
- e) Implicarea polițistului de proximitate;
- f) altfel, și anume:

18. Ce măsuri concrete s-au luat în școala ta pentru diminuarea nivelului agresivității?**19. Ce măsuri propui tu pentru prevenirea și combatere agresivității în școala ta?****20. Te simți în siguranță în școală?**

- a) DA b) NU

Bibliografie

1. Angela Carmen Plăcintar, Comunicare și relaționare pozitivă, Editura Aurel Vlaicu, Arad, 2008
2. G., Neculau, A, Violența – Aspecte psiho- sociale, Iași, Editura Polirom, 2003
3. Pescaru, Băran, Adina, Parteneriat în educație, Editura Aramis Print, București, 2004
4. Sălăvăstru, D., Violența în mediul școlar, în Ferreol, G.,Neculau, A.(coord), Violența –Aspecte psihosociale, Iași, Ed. Polirom, 2003
5. Iluț, P., Valori, atitudini și comportamente sociale – Teme actuale de psihosociologie, Iași, Ed. Polirom, 2004

ZECE DEPRINDERI DE VIAȚĂ PE CARE PĂRINȚII AR TREBUI SĂ-Î ÎNVEȚE PE COPIII LOR

Prof. inv. primar Irimie Nicoleta, Școala Gimnazială „Axente Sever” Aiud

Fiecare părinte dorește tot ce este mai bun pentru copiii săi, dar vrea, de asemenea, să crească copiii cât mai bine, în așa fel încât să se poată descurca și singuri atunci când este nevoie. Există unele abilități esențiale de viață care vor ajuta copiii să facă față mai bine în lume, să crească și să devină membri responsabili, respectuoși și valoroși ai societății.

1. Învățați copiii să nu se oprească din a citi și a învăța.

Cu cât citesc și învață mai mult, cu atât mai mult li se va deschide mintea către o gamă largă de posibilități și pot cunoaște tot felul de lucruri care îi fac mai deștepți și mai înțelepți. Copiii ar trebui să știe, de asemenea, că învățarea nu implică numai manualele școlare sau lecturarea cărților. Există multe modalități de a învăța. Încurajați-vă copiii să fie deschiși și receptivi la învățarea din situații de viață (atât pozitive cât și negative), de la alte persoane care sunt modele bune de urmat, precum și de la părinții lor.

2. Învățați copiii să se joace în bună înțelegere cu ceilalți.

Încurajați copiii să colaboreze și să lucreze cu alții spre obiective comune. În acest fel le insuflați sentimentul de toleranță, nu numai în cazul opiniilor divergente, ci și în dezvoltarea empatiei, a voinței de a lua gândurile și sentimentele altor oameni în considerare.

3. Învățați copiii să rezolve neînțelegerile pe cale amiabilă.

Dezacordurile sunt inevitabile în viață, mai ales în lumea de astăzi, care a devenit hiper-competitivă. Încurajați-i să gândească, cântărind toate laturile unei probleme și de a-și pune întrebări de genul „de ce?” și „dar dacă?” În acest fel pot să se concentreze asupra problemei și nu a persoanei, putând controla mai ușor emoțiile negative, cum ar fi furia și mânia.

4. Învățați copiii să își facă auzită vocea, dar în mod corect.

Lăsați copiii să știe că părinții nu vor fi mereu acolo pentru a-i proteja și a-i apăra. Încurajați-i să se apere, să spună ce gândesc cu îndrăzneală dar și cu respect, să se descurce singuri atunci când situația o cere. Capacitatea de a-i apăra pe alții și pe sine, de a comunica eficient și de a fi în stare să se descurce singur, sunt unele dintre abilitățile cele mai valoroase de care oricine are nevoie în lumea modernă.

5. Învățați copiii să-și ceară scuze atunci când greșesc și să ierte atunci când sunt nedrețățiți.

Încurajați copiii să cultive o atitudine de iertare. Ei ar trebui să știe că toată lumea face greșeli, dar că iertarea poate vindeca și cea mai mare greșală. Nu există nici o rușine în a cere iertare și a ierta pe alții. Cerând iertare și iertând, este o dovadă de curaj adevărat.

6. Învățați copiii să arate bunătate și să ofere ajutor celor mai puțin norocoși decât ei.

Arătând bunătate nu este doar un lucru frumos, ci este și cel mai simplu mod de a schimba o viață. Încurajați copiii să arate bunătate și să dea o mână de ajutor ori de câte ori pot. Aceasta îi va ajuta să își dezvolte compasiunea și să înțeleagă diferența dintre dorințe și nevoi în viață.

7. Învățați copiii să rămână pozitivi și să se concentreze mai mult pe partea luminoasă a vieții.

Viața nu este tot timpul plină de soare și curcubeu. De asemenea, nu este tot timpul tristă și grea. Viața este un amestec de experiențe bune și rele. Încurajați copiii să rămână pozitivi, să găsească bucurie și fericire în lucrurile „mici” din viață, așa cum ar fi frumusețea unui apus de soare sau bucuria de a avea o familie minunată. Pozitivitatea și veselie îi pot proteja de stres, de durere și de răutatea din lume.

8. Învățați copiii să protejeze mediul și să îngrijească animalele.

Copiii ar trebui să știe că oamenii au doar această planetă pentru a trăi. Noi, toți trebuie să o protejăm și să avem grijă de ea. Aceasta înseamnă grija pentru plante, animale și pentru mediul natural din jurul nostru. Încurajați copiii să hrănească păsările, să plimbe câinele ... În acest fel ei vor deveni atenți la protejarea planetei și la tot ce îi înconjoară.

9. Învățați copiii să se spele și să se păstreze curați.

Copiii trebuie să învețe comportamentele de igienă și de viață sănătoasă, inclusiv cele ce privesc alimentația sănătoasă și mișcarea. Când copiii sunt curați, sănătoși și fericiți, toată lumea este fericită.

10. Învățați copiii să iubească necondiționat.

Dragostea este cea mai mare virtute dintre toate. Totul în viață, depinde de ea. Fără iubire, totul se prăbușește. Învățați copiii să ofere altora dragostea nu pentru ceea ce fac, pentru ceea ce au sau pentru ceea ce le oferă, ci pentru ceea ce sunt.

Bibliografie:

- www.edupsihologie.wordpress.com

CUMINȚENIE VERSUS NEASCULTARE

Prof. inv. primar Crișan Maria, Liceul Tehnologic Jidvei

Firește orice dascăl își dorește să aibă elevi cuminți. Dar cum? Din experiența multora, se știe că așa-zisele „metode tradiționale” – între care nu lipsea „bătaia ruptă din rai”- nu sunt eficiente. Și atunci ce este și prin ce mijloace poate fi realizată „cumințenia copiilor”?

În mediul școlar și nu numai, putem asocia cumințenia disciplinei, iar neascultarea indisciplinei. Temperamentul, caracterul, factorii interni și cei externi influențează, indiscutabil, această atitudine. Disciplina însușită, acceptată constituie un obiectiv de bază al activității instructiv-educative și o condiție pentru buna desfășurare a procesului de învățământ; la școală, dar nu numai, e nevoie de disciplină pentru a se putea lucra organizat, eficient. Disciplina nu este nicidecum un mijloc neplăcut de a stăvili energia clocotitoare a copilăriei, ci o cerință a vieții sociale, a activității colective. Un copil ascultător este mai totdeauna un coleg bun, un elev fruntaș, un subiect al actului educațional mult mai ușor de modelat.

Educația modernă este mult mai îngăduitoare cu libertatea de expresie și de manifestare a elevului, mai ales celui mic, permițându-i și chiar încurajându-l să-și dea frâu liber exprimării, manifestării emoționale, opiniilor personale, nefiindu-i îngrădite „răbufnirile” de moment specifice vârstei. Inhibițiile, atât de timpuriu și de brutal create în perioada comunistă, au fost date uitării, locul lor fiind luat de **întăririle pozitive**, de conștientizarea propriei acțiuni, de acceptarea și interiorizarea unui set de reguli de comportare. Procesul este, evident, mult mai lung și mai greu de finalizat, dar rezultatele sunt sensibil mai durabile, iar formarea individului nu este afectată negativ.

Managementul problemelor disciplinare nu presupune doar cunoașterea și aplicarea unui set de măsuri ci este expresia sintetică a unei autorități profesionale solide, a unei bune cunoașteri a psihopedagogiei școlare, a unei capacități permanente de adaptare la situații variate și la stres, la capacitatea de a fi consecvent și eficient în orice moment. Indiscutabil, toate acestea înseamnă un efort permanent și un consum psihic și emoțional care duce la uzură. Dar cum putem preveni sau stăvili indisciplina la clasă?

Un mod eficient și apreciat de copii este chiar **atribuirea de sarcini** pe măsura voinței și puterii lor de muncă, sarcini care-i fac să se simtă utili, să conștientizeze că sunt importanți și de ei depind anumite lucruri. Astfel, pe cei care sunt mai activi și mai năvalnici îi putem desemna responsabili cu ordinea și disciplina în ore/pauze, cu curățenia, cu amenajarea sălii de clasă în moduri neconvenționale ș.a.

O altă modalitate ar putea fi **modul diferit de organizare a muncii** la clasă, din frontal în grupe, perechi, echipe, fiecare primind o sarcină de lucru de care depinde rezultatul grupului/echipei.

Foarte utile s-au dovedit a fi **întăririle pozitive, evidențierile periodice justificate, remarcile, laudele, încurajările**. Adevărate generatoare de mulțumire de sine ele au calitatea de tempera ieșirile necontrolate și a canaliza energia spre un domeniu creator, util.

Pedepsele, în sensul restrictiv al comportamentului, se mai folosesc și azi, dar rolul lor și forma pe care-o îmbracă urmăresc clar reglarea comportamentului, manifestărilor și nu sancționarea unuia pe care nu-l înțelege ca fiind greșit. Pedepsele fizice, agresiunile verbale sunt categoric interzise, ele fiind generatoare, la rândul lor, de violență, de indisciplină. La școală, optăm pentru pedepse în cazuri extreme și doar după ce elevul a înțeles că a greșit ca pe viitor să nu mai facă așa ceva. Astfel, dacă este vinovat pentru lovirea unui coleg, îl vom privi calm în ochi, îi vom explica gravitatea și efectul faptei sale, iar pedeapsa, de scurtă durată, îi va fi aplicată imediat, ca de exemplu, nu i se permite pentru scurt timp să se joace cu ceilalți colegi. După expirarea timpului pedepsei nu vom mai reveni asupra faptei și nici a pedepsei. Am condus copilul astfel spre o **reflecție morală, spre o introspecție** ce-l ajută să se autocunoască și să se autoeduce.

Oricât de mult și-ar dori un adult, părinte sau cadru didactic, să aibă un copil cuminte, nu trebuie să uite ca puterea exemplului personal este decisivă pentru viitorul adult. **Imitația, copierea unor comportamente**, este uzitată frecvent de copii, spontan sau selectiv iau exemplele oferite de adult, conștient sau nu, și le însușesc și aplică întocmai ceea ce au văzut. Prin urmare, comportamentul agresiv al adultului naște manifestări agresive ale copilului, minciuna naște minciună, furtul duce la furt ș.a.m.d.

STUDIU DE CAZ - INTELIGENȚELE MULTIPLE. DETERMINAREA TIPURILOR DE INTELIGENȚĂ PREDOMINANTE

Prof. Oltean Sabina Larisa, Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia

Howard Gardner, specialist în psihologia dezvoltării, cercetător și profesor de teoria cunoașterii, a publicat sute de articole fundamentate pe studii educaționale și zeci de cărți traduse în mai multe țări. Este cunoscut în lumea întreagă în special pentru cartea-studiu publicată în 1983 – *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences - Teoria inteligențelor multiple*.

Analizând și comparând performanțele individuale și profesionale ale unui număr important de elevi și studenți, Gardner concluzionează că nu ne mai putem limita, ca educatori, la a valoriza doar inteligența logico-matematică și lingvistică a copiilor, atâta timp cât mulți dintre aceștia reușesc ulterior în profesii care au la bază și alte tipuri de predispoziții intelectuale.

Se poate afirma că teoria lui Howard Gardner despre competența individuală a schimbat concepția asupra învățării și educației în ultimele decenii. De la apariția teoriei (TIM), în 1983, și până astăzi, mii de profesori, părinți și cercetători din lumea întreagă au explorat implicațiile și aplicațiile acesteia.

Teoria inteligențelor multiple. Delimitări conceptuale

Teoria inteligențelor multiple ne diferențiază și ne aseamănă în același timp, dar într-o manieră autentică, de care toți avem nevoie ca ființe sociale în proces de învățare permanentă. Teoria aceasta ne ajută să ne adaptăm învățarea continuă în funcție de ceea ce descoperim în diferite etape de dezvoltare din copilărie, pe întreg parcursul vieții.

Astfel, în timp ce unii oameni sunt foarte buni oratori, alții iubesc natura și o studiază cu plăcere, unii fac calcule cu o ușurință uimitoare, alții văd lumea în culori și o și redau fascinant. Inteligența ca atribut unic permite omului o organizare mintală superioară și îi conferă acestuia statutul de creator. Inteligența este o aptitudine care contribuie la adaptarea individului la situații noi.

Cele 9 tipuri de inteligență – clasificarea făcută de Gardner

- *Inteligența lingvistică-verbală* este specifică persoanelor care gândesc cu predilecție în cuvinte și folosesc cu ușurință limba pentru a exprima și înțelege realitatea. Pentru aceste persoane, înțelesul și ordinea cuvintelor, precum și sonoritatea limbii sunt importante; de cele mai multe ori, ei învață limba maternă mai repede și limbi străine mai ușor și citesc mult

mai rapid și mai ușor decât ceilalți.

• *Inteligența logico-matematică*. Dominanța acesteia determină analiza cauzelor și efectelor, înțelegerea relațiilor dintre acțiuni, obiecte și idei. Abilitățile de a calcula, cuantifica, evalua propoziții și de a efectua operații logice complexe, de a opera cu modele, categorii, relații, de a grupa și ordona date și de a le interpreta, de a efectua raționamente reprezintă caracteristici care ies în evidență în cazul acestei inteligențe, împreună cu abilități de gândire deductivă și inductivă și capacități critice și creative de rezolvare a problemelor.

• *Inteligența vizual-spațială* constă în a percepe în detaliu lumea vizuală, a naviga foarte ușor printre imagini, culori, linii, forme și a înțelege relațiile dintre aceste elemente. Cele mai importante caracteristici ale inteligenței vizuale sunt abilitatea de a gândi și imagina în trei dimensiuni și de a recrea în imaginație aspecte vizuale. Persoanele care posedă inteligența vizual-spațială înțeleg fără efort relațiile dintre obiecte și spațiu.

• *Inteligența muzical-ritmică* este caracteristică persoanelor care gândesc în sunete, melodii, rime sau ritmuri. Aceste persoane pot recunoaște, crea și reproduce muzica foarte ușor, folosind fie un instrument, fie vocea, și sunt foarte sensibile la intensitatea, tonalitatea și înălțimea sunetelor. Pentru cei care prezintă acest tip de inteligență, între emoții și muzică există o strânsă legătură.

• *Inteligența naturalistă* este dominantă la persoanele care înțeleg într-un mod profund lumea plantelor și a animalelor. Ele au abilitatea de a stabili relații ecologice, interacționează foarte ușor cu creaturile vii și se simt în strânsă conexiune cu forțele naturii.

• *Inteligența interpersonală* este caracteristică celor care înțeleg cum funcționează oamenii, care recunosc și celebrează diferențele dintre aceștia, care sunt sensibili la aspectele subtile interioare ale celor din jur. Ei stabilesc relații cu ușurință, sunt oameni empatici.

• *Inteligența intrapersonală* se manifestă prin: înțelegere de sine profundă, autocunoaștere, conectare profundă cu universul interior propriu. Persoanele care au inteligența intrapersonală dominantă au o capacitate ridicată de a se înțelege pe sine, de a cuprinde cu gândirea aspectele subtile interioare proprii și au o viziune, o hartă destul de clară a universului lor interior.

• *Inteligența corporal-kinestezică* se manifestă prin gândirea în mișcări, prin folosirea corpului cu ușurință în moduri complexe. Simțul timpului și al coordonării corpului se întrepătrund armonios în acest tip de inteligență. Inteligența corporal-kinestezică este dominantă la persoanele care simt experiențele în mod complex cu întregul corp, care se exprimă cu ușurință prin mișcări ale corpului.

• *Inteligența existențială/spirituală* este cea mai controversată, deoarece nu își are asociată o anumită zonă a creierului, precum celelalte tipuri de inteligență; din acest motiv nici nu seregăsește de cele mai multe ori în clasificarea tipurilor de inteligență (de obicei, lista conține doar 8 puncte). Inteligența existențială sau spirituală este mai mult dezvoltată la filosofi, la persoanele care sunt preocupate în special de sensul vieții, al existenței, despre universul în care trăim cu principiile de funcționare, spiritualitate etc.

Fiind expuși unei game variate de oportunități de învățare, cel mai probabil vom face o alegere care ne facilitează o învățare eficientă. Performanțele în învățare vor fi astfel, în mod evident, amplificate. Limitarea șanselor la experiențele de învățare poate determina reducerea aunei inteligențe, știut fiind că acele zone ale creierului uman care nu sunt folosite se dezactivează, ducând la reducerea potențialului de învățare.

Un element esențial în aplicarea teoriei inteligențelor multiple pentru alegerea strategiilor didactice la clasă este cunoașterea profilului de inteligență a elevilor, aflarea punctelor „tari” și „slabe” ale acestora.

Propunerea lui Gardner este de a expune de timpuriu elevii unor medii diferite de învățare, aparținând domeniilor care determină inteligențe diferite. Copiii se vor orienta spre acelea care se potrivesc inteligențelor care „promit”, evitând domeniul inteligențelor „în risc”.

Stiluri de învățare corelate tipurilor de inteligență predominante:

• *Stilul de învățare verbal* se bazează pe: citit, scris, povestit. Persoanele cu inteligență verbală pot memora cu ușurință numele locurilor, datelor și ale jocurilor, dar pot face și asocieri care permit

ordonarea cronologică a unor evenimente, descrierea etc. Testele de cultură generală sunt floare la ureche pentru o astfel de memorie, iar capacitatea de reținere se bazează pe vorbire, auz și, mai ales, pe citit.

- *Stilul de învățare spațială/vizuală.* Persoanele cu inteligență spațială pot reține informații prin imagini. Acestea înțeleg și învață cel mai bine prin imagini, dar și prin experiențe concrete: vizite, experimente, practică. Le place să deseneze, să construiască și să creeze diverse lucruri, fiind pricepuți la jocuri de tip lego sau puzzle. Iar dacă acestea sunt folosite pentru a învăța diverse lucruri, atunci nu vor avea probleme în a înțelege și a reține informațiile.

- *Stilul de învățare logico-matematic.* Copilul care are o astfel de inteligență este foarte bun prieten cu cifrele și calculele. Este o fire pragmatică, calculată și care se bazează pe gândire logică și raționamente. Învăță cel mai bine prin organizarea, categorisirea și clasificarea informațiilor și lucrează cel mai bine cu modele abstracte. Stilul său de învățare îl poate ajuta în activități de cunoașterea mediului, geografie, istorie, literatură etc.

- *Stilul de învățare naturalist.* Copilul sau adultul cu o astfel de inteligență se bazează în înțelegerea lumii în care trăiește, mai exact pe elementele de mediu care-l înconjoară. Învăță cel mai mult din explorarea mediului înconjurător, din contactul cu natura, animalele, fauna etc. Este foarte organizat și învață cel mai bine în mijlocul naturii, dar acest stil îi facilitează și o învățare eficientă în laborator.

- *Stilul de învățare intrapersonal* se bazează foarte mult pe propriile capacități de cunoaștere și de înțelegere. Acest stil permite persoanei să se autoevalueze și să se automotiveze. Se descurcă pe cont propriu și învață singur pentru că se pricepe foarte mult atât la autoanaliză, cât și la analiza și selectarea informației de care are nevoie. Învăță cel mai bine în proiecte individuale, într-un spațiu personal fără foarte multe instrucțiuni.

- *Stilul de învățare intrapersonal* predispune individul la empatie, disponibilitate de a relaționa și de a învăța din experiențe directe cu cei din jur. Este caracterizat de spirit de echipă. Sociabil și prietenos va învăța ușor în cadrul grupului, în dezbateri și comunicări deschise.

Concluzia celor care studiază și aplică teoria inteligențelor multiple este că gândim, învățăm și creăm în moduri diferite. Dezvoltarea potențialului nostru depinde de ceea ce învățăm și de cum învățăm cu inteligența noastră specifică. Inteligența este fluidă, nu este fixă. Învățarea experiențială variată amplifică inteligența.

Bibliografie:

1. Howard Gardner, Inteligențe multiple. Noi orizonturi pentru teorie și practică, 2007 Ed. Sigma
2. Dudley Barlow, Intelligence Reframed: Multiple Intelligences for the 21st Century
3. www.alexandramoga.ro, Teoria inteligențelor multiple - 2017

TIPURI DE BARIERE ÎN COMUNICAREA DIDACTICĂ ȘI MODALITĂȚI DE PREVENIRE A ACESTORA

*Prof. învă. preșcolar Matei Aniela Ioana,
Școala Gimnazială "Emil Racoviță" Gârda De Sus/GPN Ghețar*

Comunicarea interpersonală este caracteristica cea mai importantă a omenirii și cea mai mare realizare a sa. Este abilitatea oamenilor de a transforma vorbele fără o noimă în cuvinte, prin care ei sunt capabili să-și facă cunoscute dorințele, ideile și sentimentele. Este un proces deosebit de complex de care depinde "structura reușitelor, miracolelor sau dezastrelor umane".

Comunicarea este procesul prin care un emițător și un receptor schimbă mesaje între ei, mesaje care conțin deopotrivă idei și sentimente. Emițătorul codifică mesajele folosind elemente verbale, vocale și vizuale; receptorul primește mesaje și le decodează, punând în ordine și interpretând cele trei elemente în funcție de propriile experiențe, credințe și nevoi. Avem nevoie de

comunicare pentru că nu suntem singuri. Suntem ființe sociale, trăim împreună, avem nevoie unii de alții. Comunicăm ca să: ne cunoaștem, ne împărtășim emoțiile, schimbăm informații, construim relații.

Comunicarea este prezentă în actul educațional zi de zi. Întâlnim la școală mai multe tipuri de profesori care prin felul lor de a fi, comunică diferit cu elevii săi.

Profesorul clasic, personaj sobru și autoritar, distant și sever, doct și infailibil, care "predă" un set de cunoștințe, apoi "pretinde", examinează și notează. Arma sa cea mai de temut este catalogul și uneori alte sancțiuni care au scopul de a obține ceea ce vrea de la elevi. Acest profesor nu va coborî niciodată din "sfera sa înaltă", va fi misterios și greu accesibil și asta pentru că este nepregătit pentru o relație de comunicare cu elevii. El nu are puterea de a se racorda la problemele elevilor, de a lăsa la o parte inhibiții și false pudori.

Profesorul democratic, cel mai bun dintre profesori, este reformator, va cere "formație și nu informație", se va implica într-o relație permisivă și democratică, deschisă și amicală cu elevii. Între aceștia se instaurează un climat de comunicare liberă, deschisă și complexă. Acest model de profesor va ști să "coboare științele din empireu", va ști să-și momească elevii cu o retorică a utilității practice, a aplicațiilor multiple și neașteptate ale disciplinei sale. Va ști să înlăture riscurile pe care le presupune relația de comunicare apropiată cu elevii: familiarismul și eroarea în formularea soluțiilor și sfaturilor date elevilor.

Blocajele comunicării pot avea o asemenea intensitate, încât între informația transmisă și mesajul perceput să existe diferențe vizibile. Comunicarea inefficientă cauzează singurătate, conflicte, probleme în familie, insatisfacții profesionale, stres psihologic, boli fizice și chiar moartea, atunci când comunicarea este complet întreruptă.

În raporturile interumane E. Limbos identifică patru tipuri de bariere personale care blochează comunicarea:

- bariere cauzate de contextul socio-cultural (conflictul de valori și lipsa cadrelor de referință, condiționarea și manipularea prin mass-media, prejudecățile, diferențele culturale);
- bariere cauzate de frica endemică (înfrentarea, agresivitatea, principiul competiției, rezistența la schimbare, lipsa încrederii în sine);
- bariere cauzate de atitudinile individualiste (comportament egocentric, necunoașterea propriei persoane, sentimentul de incompetență sau ineficiența, lipsa de obiectivitate și realism, pasivitate excesivă);
- bariere referitoare la relațiile individ-grup (marginalizarea, lipsa de autenticitate, izolare).

Leonard Saules consideră că în procesul de comunicare pot interveni:

- bariere de limbaj (aceleași cuvinte au sensuri diferite pentru diferite persoane, starea emoțională a receptorului poate deforma ceea ce aude, ideile preconceptuate și rutina influențează receptivitatea, dificultăți de exprimare, etc);
- bariere de mediu (climat de muncă necorespunzător, folosirea de suporturi informaționale inadecvate, etc);
- bariere de concepție (existența presupunerilor, exprimarea cu stângăcie a mesajului de către emițător, concluzii pripite asupra mesajului, lipsa de interes a receptorului față de mesaj).

Sidney Shore identifică trei tipuri de blocaje ce constituie reale probleme în realizarea procesului de comunicare:

- bariere de ordin emoțional (teamă de a nu comite greșeli, neîncrederea față de superiori, colegi, dificultatea de a schimba modul de gândire, dependența excesivă de opiniile altora, etc);
- bariere de ordin cultural (dorința de a se conforma modelelor sociale, dorința de apartenență, slaba capacitate de a transforma sau modifica ideile, etc);
- bariere de ordin perceptiv (incapacitatea de a distinge între cauză și efect, refuzul de a sesiza, de a releva, incapacitatea de a defini lucrurile, îngustarea excesivă a punctului de vedere).

Modalități de prevenire a blocajelor în comunicare:

• fiți spontan în exprimarea opiniilor personale, încercați să nu vă impuneți punctul de vedere. Manipularea este o formă de comunicare care transmite mesajul de non- acceptare și neîncredere în deciziile luate;

• ascultați cu atenție, ascultatul activ este o modalitate de a asculta și a răspunde care duce la îmbunătățirea înțelegerii reciproce și la depășirea obstacolelor în comunicare. Comunicarea empatică conține mesaje de înțelegere, compasiune și afecțiune față de interlocutor;

• utilizați mesaje care să ajute interlocutorul în găsirea de alternative, posibilități de rezolvare a unei situații. Deseori sfatul este perceput de cealaltă persoană ca o insultă la inteligența sa, ca o lipsă de încredere în capacitatea persoanei respective de a-și rezolva singură problema;

• evitați amenințările, insistând în aplicarea unei pedepse pentru rezolvarea unei probleme/situații veți genera sentimente negative;

• evitați moralizarea, aceasta cauzează sentimente de neliniște, stimulează resentimentele și blochează exprimarea sinceră a celeilalte persoane;

• da-ți dovadă de egalitate, atitudinea de superioritate determină formarea unei relații defectoase de comunicare, încurajează dezvoltarea conflictelor. Egalitatea înseamnă acceptarea necondiționată și respectarea fiecărei persoane, indiferent de nivelul său de cultură, pregătire profesională;

• țineți cont de factorii sentimentali, încercarea de a convinge prin argumentare logică sau dovezi logice duce la frustrare, poate bloca comunicarea;

• solicitați mai multe informații, puneți întrebări deschise, câte una pe rând, acestea dau vorbitorului posibilitatea de a se deschide, de a explora gândurile și sentimentele sale, este convins că te interesează ceea ce îți spune;

• utilizați parafrizarea, este o metodă în comunicare care are rolul de a clarifica mesajul, de a comunica mai eficient nevoile. Dar, nu o folosiți prea des!;

• dați posibilitatea explorării soluțiilor alternative prin folosirea brainstorming-ului, ascultării reflectivă, discutarea posibilelor rezultate ale alegerii uneia dintre alternative, obținerea unui angajament;

• folosiți tactica devierii/abaterii dacă doriți să schimbați cursul conversației de la preocupările celeilalte persoane la propriile preocupări;

• utilizați confirmările verbale, vizuale și non verbale, precum și sunete care îl fac pe vorbitor să înțeleagă că îl ascultați cu interes și cu respect;

• citiți limbajul corpului, concentrați-vă atenția pe factorii cheie: expresia feței, ochilor, tonul vocii, ținuta corpului și gesturile;

• asigurați confortul necesar în timpul comunicării.

BIBLIOGRAFIE

1. Abric, J., 2002, *Psihologia comunicării*, Editura Polirom, Iași,
2. Băban, A., 2001, *Consiliere educațională*, Editura Ardealul, Cluj-Napoca.

POVEȘTILE ȘI ROLUL LOR TERAPEUTIC ÎN DIMINUAREA ANXIETĂȚII LA PREȘCOLARI (IV)

*Prof. inv. preșcolar Butaș Claudia, Prof. Poptelecan Călin,
Liceul Teologic Greco-Catolic Blaj*

Suntem convinși că prin cunoașterea particularității preșcolarilor, din toate punctele de vedere, și prin intermediul studiilor științifice pe care psihopedagogia le pune la dispoziția noastră, vom reuși, împreună cu cei mici, să parcurgem drumul cunoașterii de sine, al explorării propriului eu, al dezvoltării integrale și armonioase a personalității preșcolarului. Consider că poveștile cu sens

terapeutic au un rol deosebit de important în rutina zilnică, în programul instructiv-educativ derulat în grădiniță, cu toate că, în cadrul acestui context instituțional, un parcurs terapeutic este impropriu de definit, însă nu imposibil de parcurs.

Culegerile, scrierile cu povești terapeutice pe care le-am aprofundat în cadrul prezentului studiu ne-au ajutat să selectăm o serie de povești terapeutice, vindecătoare și cu tâlc, conform G. Burns. În cele ce urmează vom enumera câteva dintre cele care mi se par mai reprezentative pentru nivelul de vârstă preșcolară, dar paleta rămâne deschisă și poate fi continuată, având în vedere și ascendentul societății contemporane.

În cartea sa, *Povestea terapeutică*, M D Pașca, afirmă că „scriind pentru copii după toate rețetele și canoanele clasice sau mai puțin clasice, povestea terapeutică abundă în formule variate de prezentare și redactare poveștile (din această studiu), au trecut deja testul atât cel de viabilitate cât și cel de eficiență din partea subiectului, regăsindu-se în programul terapeutic centrat pe client, fiind acceptat și dorit de acesta, potrivit-i-se” (2004).

Povestea terapeutică – Maria Dorina Pașca: Povestea leului Bibi; Povestea vânătorii de comori; Povestea băiețelului și a dragonului; Povestea stupului de albine; Povestea lui Lapinot; Povestea furnicuței Maria; Perla fermecată; Un-doi, trei și nu te temi!; Florian și limba ciocănitorelor; Bunica a murit; Luri, copilul vișnopinto; Huh, stafia albă!; Liliacul; Teama învinsă; Norul și soarele.

Basme terapeutice pentru copii, adolescenți și părinți – Sempronia Filipoi: Adevăratele bijuterii ale prințesei; Băiatul și furtuna vijelioasă; Balaurul din întuneric; Balena albastră; Bobocul uriaș; Brăduțul ars; Brotăcelul și cutremurul de pământ; Cireașa și pictorul; Colivia cu miere; Copilul lipit; Cu sufletul la repara; Cum se hrănește un rechin; Cutia de rezonanță; Extraterestrul; Fantomele din sertare; Fetița care nu putea să se vadă în oglindă; Gândacii invizibili; Lacul cel mic; Maimuța care se credea în copac; O lume întoarsă cu josul în sus; Omul bun; Pietrele din râu și vițelușul; Plănuța cea perseverentă; Poveste neterminată cu stelute vtrăjite; Povestea unui băiat care era foarte urât; Prințesa și firul de iarbă; Puiul de cerb și anotimpurile; Secretul din scoică; Soldățelul de jucărie; Ușa care dorea să fie un zid.

Povești raționale pentru copii – Virginia Waters: Veverițele Mașa, Dașa și Sașa; Săndel, peștișorul cel plat; Mierla Mirela învață cum să nu se necăjească; Teama de greșeli a Dorei; Monstrul cel magnific al lui Ștefan; Lucian Licurici învață să lumineze.

101 povești vindecătoare pentru copii și adolescenți – G W Burns: Copiii pot schimba lucrurile; Ridică-te și râzi; A face ceea ce știi mai bine; Elanul spre noi înălțimi; A descoperi lucrurile care te fac special; Ce dai aia primești; Fii bun, nu perfect!; Fii tu însuși; Confruntarea cu temerile; Nu mă mai tem!; Prinsă la mijloc; Descoperirea tandreței; Retragerea în sine; Depășirea obstacolelor; A-și face prieteni și a-i păstra; Intensificarea plăcerii; A bate furia în cuie; Schimbându-ți postura, îți schimbi și sentimentele; Ce va fi; Viața mea; Când rockul te salvează.

Am enumerat o parte dintre poveștile terapeutice care pot fi abordate, din punctul meu de vedere, la nivelul grupelor de preșcolari. Pentru maximă eficiență, în rândul preșcolarilor, unele dintre povești trebuie adaptate, sau înlocuite unele cuvinte mai greoaie pe care cei mici nu le înțeleg prea bine. În selectarea, prezentarea și adaptarea la particularitățile copiilor și a situațiilor cu care se confruntă, în viața de familie și în colectivitate, este necesar un optim discernământ și o atenție specială față de fiecare situație, experiență și copil în parte.

În ultima perioadă instituția școlară și-a deschis porțile spre o concretă colaborare cu familia copilului care intră zilnic în spațiile sale, iar această experiență constituie un real sprijin atât pentru instituție, dascăli cât și pentru copil – actorul principal al actului educativ. Parteneriatele cu părinții deschid noi orizonturi în ceea ce privește „a fi pe aceeași baricadă” în educarea, formarea, creșterea și dezvoltarea armonioasă a personalității copilului. Trainingul pentru părinți în diferitele domenii formative se constituie în oportunități imense și șanse reale spre succes pentru copil. Părintele își asumă responsabilitatea aferentă fără o pregătire prealabilă – după cum există pregătiri și profesionalizări în orice domeniu socio-cultural al societății din care fac parte. Dr. Thomas Gordon afirmă: „Toată lumea acuză părinții pentru problemele tineretului și pentru probleme pe care oamenii tineri se pare că le-ar cauza societății. E numai vina părinților, când se evidențiază creșterea

rapidă a numărului de copii și tineri care dezvoltă serioase sau paralizante probleme emoționale, când se observă formarea găștilor cu diverse comportamente antisociale, când copiii eșuează în instituțiile școlare sau renunță fără speranță..., și de fiecare dată părinții sunt de vină!” (2008). Este utilă interogația – „Pe părinți, cine îi ajută?” (idem).

Având familia ca un asociat de încredere în demersul educativ, școala se bucură de succesul scontat în rândul copiilor. Parcurgând împreună cu copilul itinerarul formativ al acestuia, părintele are acces la informare și formare în același timp, iar cunoașterea particularităților individuale, de gen, sex, dezvoltare, incluziune și integrare în viața socială a copilului, ne ajută să descoperim sensul, scopul și finalitatea relației de colaborare școală-familie în viziunea contemporană.

Din experiență am constatat că pentru copiii ai căror părinți s-au implicat în activități la grupă și în cele propuse la nivelul instituției, adaptarea la grădiniță a fost mai ușoară. În învățământul preșcolar succesul integrativ al copilului este inițiat de binomul părinte-educatoare. Am avut experiențe cu părinții micuților care și-au ajutat copilul să depășească starea de anxietate de detașare, la nivelul grupei mici. Unii dintre copii, aflându-se pentru prima dată în situația de a se despărți de mămică, acceptă mai greu această realitate, iar exclamația – adresată desigur, mamei – „Nu v-am văzut de ieri!”, a ajutat copilul să depășească teama de a rămâne la grădiniță. Am observat faptul că și părinții au nevoie de a fi ajutați în ceea ce privește cunoașterea de sine și cunoașterea copilului, la fel cum și noi, educatoarele începem de fiecare dată, cu fiecare generație de copii drumul de autocunoaștere și de cunoaștere a celuilalt: este o experiență unică cu fiecare început de generație, dar o experiență care dezvoltă, stimulează, provoacă și determină reacții, decizii și noi perspective de abordare a copilului, a părintelui, a ceea ce deja am învățat sau chiar față de ceea ce este încă necunoscut pentru noi.

Bibliografie selectivă;

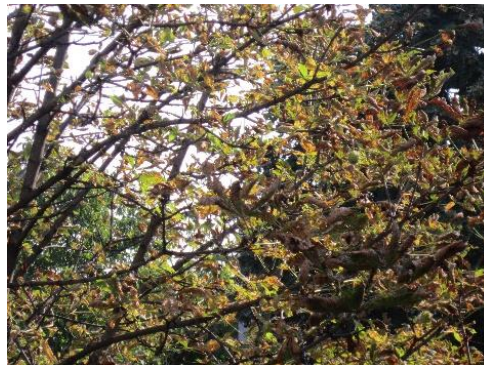
1. American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed). Arlington, VA: American Psychiatric Association.
2. Alford, A. B. & Beck, A. T. (2011). Puterea integratoare a psihoterapiei cognitive. București, Editura TREI.
3. Bayer, J. K., & Beatson, R. (2013). Early Intervention and Prevention of Anxiety and Depression. Anxiety and depression, 40.
4. Bălan, G., (2013). Demnitatea melomanului. Bistrița, Casa de Editură Max Blecher.
5. Beatson, R. M., Bayer, J. K., Perry, A., Mathers, M., Hiscock, H., Wake, M., ...& Rapee, R. M. (2014). Community Screening for Preschool Child Inhibition to Offer the ‘Cool Little Kids’ Anxiety Prevention Programme. Infant and Child Development, 23(6), 650-661.
6. Benga, Oana; Băban, Adriana; Opre, A., (2015). Strategii de prevenție a problemelor de comportament. Cluj-Napoca, Ed. ASCR.

POLUAREA AERULUI ÎN MILENIUL III

*Prof. Saraz Julia Olga , Școala Gimnazială Numărul 10 Satu-Mare
Prof. Poptelecan Ioan-Călin, Școala Gimnazială „Toma Cocișiu” Blaj*

Poluarea aerului și poluarea în general, în zilele noastre este un subiect arhicunoscut, cu conotații care duc la plictiseală, cu sloganuri care au devenit clișee, astfel încât omul actual consideră această problemă inexistentă, este convins că dacă reușește să colecteze selectiv deșeuri și să mai îndeplinească câteva acțiuni minore în acest sens, va putea trăi îndelungat împreună cu această meteahnă. Problema este, însă mult mai gravă.

Aesculus hippocastanum sau castanul sălbatic, este doar un exemplu relevant pentru suferința pe care o provoacă atmosfera supraîncărcată de noxe asupra arborilor și lumii vii.

Imaginile de mai sus reflectă expresiv cât de mult sunt afectate aceste vietăți, care nu au alt cusur, decât că reciclează oxigenul vital în aerul pe care îl curăță totodată, absorbind gazele toxice emanate prin activitățile omului. Desigur, problema pare a fi locală. Imaginea prezintă un arbore dintr-un anumit punct al orașului Satu Mare. Însă, nu se pot pune aici imaginile tuturor indivizilor suferinzi din specie. Problema identificată în Satu Mare, este prezentă în toate orașele, satele și zonele extravilane ale țării noastre, și, din păcate, nu numai! Această specie suferă și în alte state ale Europei, și, cu mare probabilitate, inclusiv pe alte continente. Castanul sălbatic este o specie care a devenit periclitată, iar dacă situația nu se va schimba în scurt timp, va fi o nouă specie pe lista celor dispărute din cauza omului.

Castanul nu este singura specie suferindă, dar el este puțin mai sensibil la noxele gazoase eliberate în urma arderilor de carburanți în motoarele mijloacelor de transport. A face o incursiune în lista tuturor speciilor care în scurt timp devin periclitare de problemă, nu face obiectul prezentului articol. Obiectivul acestuia este de a atrage atenția asupra pericolelor care va aduce apocalipsa mai aproape, precum și de a face apel la schimbările care trebuie adoptate imperios cât de urgent, bineînțeles, dacă omenirea dorește să rămână în viață. Căci, da, pe cine să intereseze suferința sărmanului castan și eventuala sa dispariție? Precum și suferința altor specii și eventuala lor dispariție? Dar, probabil că omul reușește să se sensibilizeze când este vorba de extincția sa proprie!

Arderea combustibililor fosili elimină în atmosferă gaze toxice precum: oxizii de carbon (CO și CO_2), oxizi de azot (NO , NO_2 și N_2O – protoxidul de azot), oxizi de sulf (SO_2 – în special, mai rar SO_3), compuși organici volatili (COV: - benzen, benz-a-pyrenul, ester, fenoli etc.). pe lângă toxicitatea provocată de aceste substanțe în sine, acestea contribuie în continuare la formarea altor compuși toxici cum ar fi acizii (dat fiind afinitatea mare a oxizilor amintiți spre apă), respectiv ozonul – care în straturile superioare ale atmosferei este vital pentru menținerea vieții pe pământ, dar e letal în interiorul organismelor vii. [Botnariuc și Vădineanu, 1982; Negulescu și colab., 1995; Țuțuianu, 2006; Horaicu, 2009; Mihăiescu, 2014]

Monoxidul și dioxidul de carbon sunt letale pentru viață, neîntreținând arderea, iar celulele nu pot rămâne în viață fără desfășurarea acestui tip de reacții în interiorul lor. La plante, expunerea de 1–3 săptămâni, la o concentrație de $100\text{mg}/\text{m}^3$ CO determină efecte de distrugere. La om o concentrație de $2\text{mg}/\text{m}^3$ provoacă simptome grave, devenind letal peste această concentrație. Dioxidul de carbon deși stimulează fotosinteza la concentrații de $1,3 - 1,5\text{mg}/\text{m}^3$, aceste valori devin nocive pentru om, iar valorile care ating sau depășesc $2\text{mg}/\text{m}^3$ ucid întreaga viață în forma sa actuală.

Dioxidul de sulf este toxic în sine pentru viață, la plante prin distrugerea țesuturilor și inhibarea procesului de fotosinteză, iar omul și animalele suportă prezența acestui gaz nociv în concentrații de $0,2\text{mg}/\text{m}^3$, doar o oră. Dioxidul de sulf suportat de către vietăți doar în cantități infime, mai contribuie la intensificarea toxicității aerului respirat și prin afinitatea sa mare cu vaporii de apă din aer și formarea de acizi (sulfuros și sulfuric). Pe de altă parte, contribuie la distrugerea vieții pe pământ prin efectul de sinergism pe care îl exercită în prezența altor gaze toxice – oxizii de azot, ozonul, unii COV, astfel fiecare din aceste noxe exercitându-și efectul la concentrații mult mai mici decât luate fiecare separat! Însă, efectul toxic al dioxidului de sulf, nu se

termină aici, din păcate. Simpla sa prezență în atmosferă – indiferent de concentrația în care apare – determină în plante un cumul, acestea absorbind toate particulele gazoase din atmosferă, neavând posibilitatea filtrării acestora. Astfel, chiar dacă concentrația acestui gaz nu ajunge la nivelurile sale letale, prezența ei în atmosferă face ca plantele să devină vulnerabile la atacul unor paraziți fungici, prin scăderea capacității de luptă împotriva acestora. Și iată problema castanului sălbatic, care este foarte sensibil la prezența acestui gaz toxic, alături de specii ca tuia, arțari, platani, stejar, molizi etc. În altă ordine de idei, dioxidul de sulf contribuie la formarea smogului fotochimic (ceața de fum) cu efecte mortale asupra omului și a altor vietăți. Deci, simpla sa prezență combinată cu oxizii de azot și ozonul (care pot fi separat în cantități mici, neconsiderate periculoase prin lege), în prezența razelor UV (ultraviolete) să devină letale! Și să nu uităm din lista efectelor nici faptul că dioxidul de sulf formând acizi, distrug nu numai vietățile ci absolut toate suprafețele metalice, corodându-le, distrug obiectele de piele, marmura, și decolorează toate tipurile de fațade.

Oxizii de azot la plante, în concentrație de 25mg/m^3 , la o expunere de o oră, produc necroze și căderea frunzelor. Iată deci, că, eroul nostru – castanul sălbatic – ar putea suferi la fel de bine și de o supradoză a acestor oxizi de azot. Sau poate de cumulul ambilor oxizi descriși. Eventual de efectul sinergic pe care îl exercită ambii oxizi. Sau doar de o sensibilitate față de atacul parazit al unor fungi, provocată de prezența SO_2 . Răspunsul nu îl putem afla prin studiul extern al arborilor suferinzi. Poate pe această cale, reușim să sensibilizăm Agențiile de Protecție a Mediului din întreaga țară, deoarece doar în laboratoarele acestora s-ar putea afla adevărul, prin cercetarea componenței chimice a frunzelor afectate, de exemplu.

Animalele nu pot nici ele să se sustragă de sub efectul nefast al oxizilor de azot. La concentrații mai mari de 100 mg/m^3 provoacă moartea, iar la concentrații mai scăzute determină paralizia sistemului nervos.

De asemenea, monoxidul de azot și oxizii de azot în general, compuși organici volatili – printre care benz-a-pyrenul (compus obținut din arderile produselor petroliere – printre care se enumeră și benzina, motorina), benzenul, ozonul, pulberile sedimentabile (printre care bifenilii policlorurați, fibrele de azbest și silicații în general, arsenul, clorura de vinil, radonul (substanță radioactivă) fumatul dețin locul principal în lista substanțelor cancerigene. Aceste noxe afectează în special plămânii și căile respiratorii, dar indirect pot contribui la apariția cancerului medular, osos (ca organe care acumulează toxine, până ce acestea pot fi eliminate din corp) – manifestându-se prin leucemie, afecțiuni ale ficatului, rinichilor – ca organe cu rol în dezintoxicarea organismului, iar CFC-ul (clorofluorcarbonii) contribuie indirect la apariția cancerului de piele prin distrugerea stratului de ozon.

Dacă persoana are garnitura genetică și norocul favorabil pentru a nu dezvolta cancerul pulmonar, aceste noxe enumerate mai sus, pe lângă care se adaugă amoniacul, beriliul, plumbul, arsenul și alte pulberi pot provoca disfuncții la nivelul plămânilor, cum ar fi: enfizemul, astmul, edeme pulmonare, iritații, degradarea prematură a plămânilor, afecțiuni ale mucoasei nazale și respiratorii, pot provoca iritații ale ochilor, disconfort la nivelul gâtului (faringelui) și a organelor adiacente acestuia etc.

Plumbul, în concentrații mari produce atât la animale, cât și la om, perturbări în sinteza hemoglobinei, apariția anemiei, tulburări mintale, pareze, se acumulează în oase și contribuie la accentuarea fenomenului de osteoporoză, care este oricum prezent în organismele înaintate în vârstă.

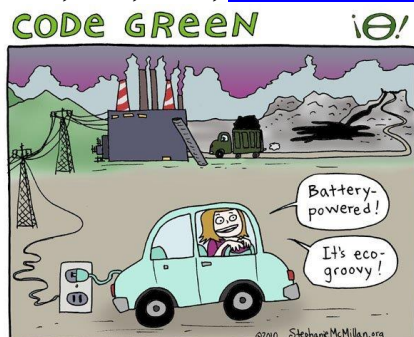
Toate noxele enumerate și cele existente în aer și care nu au fost amintite, afectează sistemul imunitar al omului, indiferent de natura lor. Aceștia fiind particule străine corpului uman, induc o reacție de autoapărare împotriva lor. Deci, organismul este într-o stare continuă de alertă, care îi macină o mare parte din energie. În același timp astfel, organismului îi este mai greu să se „concentreze” pe pericolele reale existente – viruși, bacterii și alți agenți patogeni, ceea ce îl face mai sensibil la boli. Totodată faptul că este mereu alertat determină o continuă eliberare de imunoglobuline, ceea ce până la urmă ajunge să autointoxice organismul, deci până la urmă începe să „lucreze” împotriva propriilor celule, adică apar alergiile. Omul care trăiește într-un mediu poluat este predispus alergiilor. [Ranga și Exarcu, 1970; Groza, 1974; Botnariuc și Vădineanu, 1982;

Negulescu și colab, 1995; Ionescu și colab., 1989; Fabian și Onaca, 1999; Botnariuc, 2003; Țuțuianu, 2006 Cogălniceanu, 2007; Szilávik 2008, Vida, 2012, www.calitateaer.ro]

În lumina lucrurilor expuse, este foarte clar că este imperios să schimbăm lucrurile în viața noastră. Deși, poluarea aerului nu depășește limitele zilnice impuse de legislațiile în vigoare în majoritatea orașelor din țară, se pune întrebarea firească câți ani mai avem până ce suprasaturăm atmosfera cu aceste noxe? Căci, faptul că ele sunt eliminate în cantități zilnice infime, ele nu dispar din atmosferă, ci se acumulează. Dispersia lor în marea masă de aer, nu înseamnă dispariția acestora!!! Și iată, dacă adunăm cantitățile eliminate zilnic, de către omenirea întreagă, ajungem la valori de gigatone (Gt). (Pentru o vedere foarte clară a acestei unități de măsură: 1 gigatonă = 10^9 tone, deci un miliard de tone!) Astfel, anual îmbogățim atmosfera cu 4,3 Gt de CO_2 . Îmbogățirea nu înseamnă eliminarea totală, ci reflectă bilanțul rezultat în urma eliminărilor și absorbțiilor de către plante și alte surse. Astfel, noi eliminăm anual 9,8 Gt CO_2 (8,9 Gt din arderea combustibililor fosili și producerea de ciment, respectiv 0,9 Gt din agricultură), iar globul pământesc reușește să absoarbă doar 5,5 Gt – 2,9 vegetația și alte 2,6 sunt absorbite de mări și oceane (lucru absolut nefast, deoarece acest proces duce la acidifierea acestora, prin formare de H_2CO_3). Și acesta este doar dioxidul de carbon, pe lângă care mai eliminăm **zilnic** cca 65,8 milioane de tone oxizi de azot, 94 milioane de tone de oxizi de sulf și alte 54 milioane de tone de COV; ceea ce înseamnă anual 24,017 Gt de oxizi de azot, 34,31GT oxizi de sulf și 19,71 GT COV. Oare unde pot aceste gaze să dispară? Păi, nicăieri!!! Chiar dacă se dispersează de la locul eliminării, ele rămân în atmosferă. O mică parte poate fi, desigur absorbit de ecosistemele de pe mapamond, dar acest fapt nu va putea salva omenirea de la extincția sa totală, în foarte scurt timp, deoarece situația a început cu procesul industrializării la mijlocul secolul XIX, deci de peste o sută de ani îmbogățim atmosfera cu noxe. Trist este că va atrage după sine și alte mii de specii inocente.

Pentru ca să rămânem în viață încă câteva sute de ani este imperios să ne schimbăm modul de gândire, să ne reformulăm atitudinile și activitățile pe care le desfășurăm în această lume. Desigur, trebuie să găsim căile de mijloc, căci nu putem să renunțăm la confortul pe care ni l-am creat de-a lungul sutelor de ani.

Știind că 10,44 Gt de oxizi de azot sunt eliminate anual doar în urma utilizării mijloacelor de transport, pentru început este extrem de necesar să regândim transporturile. Soluția este să creem mașini care funcționează cu energia solară!!! Mașinile electrice și hibride sunt doar o soluție prin care ne putem liniști sufletele că am făcut ceva, în timp ce nu facem nimic!!! Așa încât, toți inginerii, intelectuali în domeniul politehnic și a construcțiilor de mașini sunt rugați să facă tot posibilul pentru a renunța la „fetele morgana” și să se apuce de treabă serios! De ce este incorect să credem că mașinile sus amintite sunt o soluție? Ne elucidează imaginea de mai jos [Vida, 2012], mai bine decât în cuvinte. [Botnariuc și Vădineanu, 1982; Negulescu și colab, 1995; Ionescu și colab., 1989; Fabian și Onaca, 1999; Botnariuc, 2003; Țuțuianu, 2006 Cogălniceanu, 2007; Szilávik 2008, Vida, 2012, www.calitateaer.ro]

Simplu, pentru că bateriile trebuie încărcate cu surse de energie electrică, energie care, actualmente se obține în proporție de peste 80% prin arderea de combustibil fosil!!! Deci eliminările de noxe se vor face la locul producerii de energie electrică, în loc de a se face în fiecare motorăș în parte. Desigur, e posibil ca bilanțul să arate o reducere de câteva mii de tone de toxine, dar încă nu s-au făcut calculele necesare elucidării adevărului și oricum, nu ar fi

Deci, în primul rând șanse avem doar dacă:

1. ne punem mințile la contribuție să rezolvăm problema transportului utilizând energie regenerabilă (sau alternativă)!
2. rezolvăm problema industriilor cu mai puține emanații de noxe (32,49 Gt de oxizi de sulf provin din activitățile industriale)

3. rezolvăm problema încălzirii clădirilor cu surse regenerabile (acest lucru ia amploare din fericire)

4. reducem poluarea în activitățile agricole

5. nu uităm că spațiile verzi sunt mai mult decât o comoară, deci trebuie îngrijite ca atare.

În concluzie, omenirea are „de lucru” în reformularea activităților sale, iar ceea ce este expus în aceste câteva rânduri, este doar problema poluării aerului, și atunci nu s-a vorbit nimic de celelalte probleme ale globului pământesc. Dar ecosistemele naturale sunt mult mai „înțelepte”, au puterea refacerii, revigorării și a instalării unui echilibru dinamic capabil să mențină și să înflorească viața timp de miliarde de ani.

Bibliografie:

Botnariuc, N., (2003), *Evoluția sistemelor biologice supraindividuale*, Ed. Academiei Române, București

Botnariuc, N., Vădineanu, A., (1982), *Ecologie*, Ed. Didactică și pedagogică, București

Cogălniceanu, D., (2007), *Ecologie și protecția mediului*, Ministerul Educației și Cercetării. Proiectul pentru Învățământul Rural

Fabian, A., Onaca, R., (1999), *Ecologie aplicată*, Ed. „SARMIS”, Cluj–Napoca

Groza, P., (1974), *Fiziologie umană*, Ed. Medicală, București

Ionescu, Al., Săhleanu, V., Bîndiu, C., (1989), *Protecția mediului înconjurător și educația ecologică*, Ed. Ceres, București

Negulescu, M., Vaicum, L., Pătru, C., Ianculescu, S., Bonciu, G., Pătru, O., (1995) *Protecția mediului înconjurător*, Ed. Tehnică, București

Ranga, V., Exarcu, T., I., (1970), *Anatomia și fiziologia omului*, Ed. Medicală, București

Szlávik J., (2008), *Környezetgazdaságtan, [Economia protecției mediului]*, Ed. Typotex, Budapesta

Țuțuianu, O., (2006), *Poluarea mediului înconjurător*, Ed. International University Press, București

Vida, G., (2012), *Honnan hová Homo?: az antropocén korszak gondjai, [de unde până unde Homo?: grijile epocii antropogene]*, Ed. Semmelweis, Budapesta

Webografie:

www.calitateaer.ro

www.wikipedia.org.

ROLUL BASMELOR TERAPEUTICE ÎN EDUCAREA ȘI DEZVOLTAREA INTELIGENȚEI EMOȚIONALE

Prof. înv. primar Stan Iuliana Georgeta, Școala Gimnazială "Avram Iancu" Abrud

Poveștile terapeutice nu sunt simple povești. Ele transmit întotdeauna un mesaj bine definit și au un scop precis. O poveste terapeutică trebuie bine aleasă, în funcție de problematică pe care terapeutul, educatorul sau părintele se gândește să o atingă. Basmele și poveștile vindecă, deoarece ele ne pun în contact cu dorințele și nevoile noastre cele mai profunde, cu obstacolele pe care le avem și resursele noastre interioare adesea necunoscute.

Basmele terapeutice au ca personaje oameni, animale sau chiar obiecte care trăiesc întâmplări comune, din viața de zi cu zi. Pentru un copil, de exemplu contează prea puțin dacă personajele sunt oameni sau obiecte, el se va identifica cu acel personaj în care se vede pe el sau problema lui sau chiar rezolvarea unei situații în care se află. Astfel de povești, folosite în terapie, pot ajunge la miezul problemei mai repede decât orice alte tehnici terapeutice și ating un nivel profund. Lumea poveștilor este magică pentru copii, iar această lume este plină de imaginație, culoare, întâmplări frumoase. Copilul va ști să-și ia din povestea terapeutică exact ce are nevoie

pentru el. Rolul poveștilor terapeutice este de a pune copilul în contact cu nevoile, dorințele, problemele sale.

Povestea terapeutică presupune o anumită flexibilitate a ei, care-i permite a valorifica la maximum anumite stări, trăiri sufletești, sentimente, toate aducând în prim plan, experiențe de viață cât și modificări comportamental-atitudinale ale subiectului fie copil sau adult. Nu reprezintă nici o dificultate în abordarea poveștii terapeutice, faptul că nu are întotdeauna anumite tipare după care să fie creată. *Ea nu dorește tipare, ci impact pozitiv asupra subiectului și de aceea, abordarea ei este și va fi atât de diferită.* De ce?

- în primul rând pentru că, trebuie să placă și să suscite interes;
- în al doilea rând, să-l implice direct pe ascultător în poveste;
- în al treilea rând, să nu fie lungă, mergând de multe ori pe ideea scurt, concis, clar și cuprinzător.

Poveștile terapeutice au teme variate. Ele se focalizează, în general, pe aspecte negative cum ar fi: agresivitatea, furia, tristețea, decesul, separarea etc., dar au ca teme și evenimente frumoase din viața copilului, dar care, pot crea anxietate: adopția, terminarea grădiniței, începerea școlii, nașterea unui frățior/surioară etc. Nu orice poveste este terapeutică. În primul rând, aceste povești sunt alese în funcție de situația în care se află copilul în momentul respectiv. Adică, o poveste terapeutică este cea care se potrivește cu problema ascultătorului, dar care se folosește de alte personaje pentru a o relata. Astfel, copilul nu se simte direct implicat, nu simte nevoia să opună rezistență, pentru că nu este vorba despre el. Totodată, copilul poate realiza că nu este singur în a avea trăiri sau experiențe negative, că sunt și alții care trec prin situații similare și care găsesc rezolvări la problemele lor.

E nevoie să fie acordată o atenție specială alegerii poveștilor terapeutice. Este dificilă identificarea unor povești terapeutice care să poată fi citită unui grup de copii. Asta pentru că, e posibil ca unele situații relatate în poveste să atingă într-un mod negativ un copil din grup. De exemplu: o poveste despre ziua mamei poate fi inofensivă pentru majoritatea copiilor, dar dacă într-un grup unul din copii și-a pierdut de curând mama, această poveste îl poate face pe acel copil să re trăiască trauma pierderii mamei sale. În cazul poveștilor terapeutice, domeniile în care apar probleme nu au o foarte mare importanță. Fie că este vorba despre domeniul social, profesional sau familial, poveștile terapeutice îndeplinesc aceleași **roluri: identificarea de soluții sau schimbarea perspectivei**. Poveștile terapeutice pentru copii sunt aparent simple, utilizează în general personaje umane sau animale. Poveștile terapeutice pot fi utilizate de către părinți sau cadre didactice și asta pentru că, ele necesită o oarecare intervenție specifică în momentul în care sunt citite. Copiii ascultă aceste povești atunci când le sunt citite, iar intervenția se realizează în sfera lor mentală și emoțională. Unele povești au chiar și întrebări ajutătoare, astfel încât, la finalul poveștii, părintele sau educatoarea pot pune aceste întrebări care să-i clarifice, de fapt, copilului anumite aspecte ale poveștii.

Poveștile pot ține locul dojenilor, cicălelilor, moralei, observațiilor personale pe care părinții/cadrele didactice le fac copiilor. Astfel, copiii se pot regăsi în personaje și NU se simt jigniți, deranjați personal, ci devin critici și obiectivi. Poveștile terapeutice ce vor urma vor identifica momente privind stările și sentimente ce necesită a fi abordate diferit, fiind necesară cunoașterea cât și implicarea lor, de către subiect, fie copil și/sau adult. Povestea terapeutică este reprezentată prin mesajul său specific, ținând cont de particularitățile de vârstă ale celui căruia i se adresează copilul sau adultul, făcându-l să înțeleagă modul în care receptarea dureri, bolii și chiar a speranței pot echilibra, metaforic vorbind, acceptarea, resemnarea și chiar în final, starea de fapt creată. Povestea terapeutică trebuie să fie un izvor atât de energie cu precădere pozitivă, cât și unul de bucurie în care evenimentele vieții să fie o cascadă de culori benefice celui în suferință.

Aproape indiferent de vârstă, avantajele folosirii conștiente intenționate a basmului terapeutic sunt aceleași.

- Basmul se adresează intuiției și fanteziei, nu rațiunii și logicii. Prin aceasta lărgeste spațiul interior al copilului, deoarece lecțiile de viață dure sunt ușor îndulcite afectiv.

- Acest adaos de fantezie permite rezolvarea unor conflicte, deoarece copilul încorporează mesajul terapeutic propriilor sale gânduri, în timp ce înțelegerea este alimentată de imaginea verbală, de narațiunea propriu-zisă.
- Mesajul terapeutic nu este impus printr-o morală la sfârșitul poveștii ci îi dă posibilitatea copilului să-l identifice, rămânând astfel întipărit în conștiința lui.
- Basmul aduce soluții cu totul neașteptate, cu efect emoțional pozitiv.
- Prin faptul că basmul transmite un anumit tip de creativitate, mesajul acestuia poate fi interpretat diferit, în funcție de situația fiecărui copil.

Bibliografie:

1. Filipoi, S, (1998), *Basme terapeutice pentru copii și părinți*, Editura Fundația Culturală Forum, Cluj-Napoca.
2. Pașca, M., D.,(2004), *Povestea terapeutică*, Editura Ardealul, Târgu Mureș.

PLAN DE INTERVENȚIE - OBEZITATE JUVENILĂ

Prof. inv. primar Alecușan Elena-Gabriela, Școala Gimnazială Axente Sever Mănărade

1. DATE DESPRE SUBIECT

Numele și prenumele subiectului: M. C. I.

Vârsta cronologică: 9 ani

Sexul: masculin

Ciclul de învățământ: primar

2. DATE DESPRE PROBLEMA IDENTIFICATĂ

Obezitatea juvenilă este una dintre cele mai frecvente tulburări de nutriție. Ea se caracterizează prin acumularea în exces de țesut gras datorată faptului că aportul caloric este mult mai mare decât consumul. Obezitatea juvenilă scade foarte mult calitatea vieții, afectează dezvoltarea normală a copilului, stigmatizându-l în societate, afectându-i astfel și dezvoltarea din punct de vedere psihologic. La începutul fiecărui an școlar, elevii sunt măsurați și cântăriți, pentru a se observa modificările survenite de la un an la altul în ceea ce privește înălțimea și masa corporală ale acestora.

În cazul elevului M. C. I., s-a observat, atât la începutul clasei a II-a, cât și la începutul clasei a III-a creșteri îngrijorător de mari în greutate de la un an la altul (aproximativ 10 kg pe an.) În fiecare pauză, acesta mănâncă fie ce îi aduce de acasă, fie cornul și laptele primite de la școală sau își cumpără diverse produse de la magazinul din apropierea școlii. Uneori le cere și colegilor de clasă mâncare. De asemenea, are obiceiul să își lase punga deschisă cu alimente în bancă și, în timpul orelor, încearcă să se ascundă de cadrele didactice pentru a putea consuma aceste alimente.

Întrebat de ce mănâncă atât de des și cantități atât de mari (sandviș-urile sunt de diametrul unei pâini de 1,5 kg), elevul a răspuns că îi este foame permanent și simte tot timpul nevoia să mănânce. Se ridică de la locul lui din bancă în timpul pauzelor doar dacă este atenționat sau dacă este solicitat pentru anumite sarcini. Refuză invitațiile la joacă venite din partea colegilor de clasă.

3. DATE DESPRE CAUZE (FACTORI PREDISPOZANȚI ȘI FACILITATORI CARE STAU LA BAZA SIMPTOMATOLOGIEI)

Familia încă nu conștientizează sau nu vrea să accepte situația în care se află elevul. S-a încercat să se poarte o discuție cu părinții elevului pe această temă, dar aceștia au avut tendința de a se eschiva. Li s-a adus la cunoștință faptul că elevul ia îngrijorător de mult în greutate de la un an la altul, dar aceștia au spus că și ei "sunt destul de bine făcuți". Raportat la vârsta lor și la înălțime, aceștia sunt proporționați.

Elevul locuiește la o distanță destul de mică de școală, aproximativ 1 Km, dar părinții îl aduc zilnic cu mașina. Pe parcursul zilei, după ce elevul vine de la școală și își face temele, acesta stă cu

orele în fața calculatorului. Elevul recunoaște că în timp ce se joacă la calculator sau urmărește diferite emisiuni la televizor permanent consumă pufuleți, snacks-uri sau anumite dulciuri.

În timpul orei de educație fizică încearcă să găsească diferite scuze pentru a nu face sport, spunând că fie e răcit, fie îl doare capul sau că pur și simplu nu se simte bine.

Există **riscul** ca familia să refuze ajutorul și consilierea oferite. Se intenționează să se realizeze o întâlnire cu mai mulți părinți ai elevilor din cadrul școlii, elevi care se află în aceeași situație ca cea a lui M. C. I.

În vederea contracarării acestui risc, la nivelul școlii se va constitui o echipă formată din directorul școlii, diriginți, învățători, psiholog școlar și medic școlar care vor elabora și aplica un plan de acțiune care va avea ca scopuri principale:

- prevenirea creșterii în greutate;
- promovarea menținerii în greutate;
- managementul comorbidităților asociate obezității juvenile;
- promovarea scăderii în greutate.

Părinții vor înțelege astfel că nu sunt un caz izolat, că trebuie să recunoască problema și să se străduiască împreună cu copilul să o depășească pentru a avea o viață sănătoasă. Vor avea ocazia să socializeze atât părinții cât și elevii, se vor lega prietenii, motivându-se reciproc pentru realizarea obiectivelor.

Pentru că are aptitudini sportive, părinții vor fi încurajați să-l înscrie la antrenamente pentru a practica sportul lui preferat: fotbalul. Astfel, elevul va conștientiza că există multe alte metode de a petrece plăcut timpul liber. Colegii de clasă vor fi stimulați să-l implice activ în jocurile din timpul pauzelor.

4. OBIECTIVELE PLANULUI DE INTERVENȚIE

Obiective pe termen scurt:

- Constituirea la nivelul școlii a unei **echipe** formată din: directorul școlii, diriginți, învățători, psiholog școlar și medic școlar;
- Depistarea **cazurilor** de obezitate infantilă existente în rândul elevilor școlii sau a elevilor care prezintă risc de obezitate;
- Conceperea unui **Plan de acțiune** al echipei formate, având ca scopuri principale: prevenirea creșterii în greutate, promovarea menținerii în greutate, managementul comorbidităților asociate obezității juvenile, promovarea scăderii în greutate, stabilirea clară a responsabilităților fiecărui membru al echipei.

Obiective pe termen mediu:

- Vizionarea unor filmulețe educative care să explice, pe înțelesul elevilor, consecințele obezității pentru sănătate;
- Recomandarea unor emisiuni TV de profil (ex. *Viața la 300 de kg* pe canalul TLC), în vederea înțelegerii a modului în care scade calitatea vieții din cauza obezității;
- Implicarea activă a elevilor în diferite activități care să le trezească interesul, să le valorifice aptitudinile și să reducă timpul petrecut în fața televizorului sau a calculatorului (ex. Dansuri populare, cursuri de chitară, tobă, constituirea unei echipe de fotbal, volei a școlii etc);
- Desfășurarea unor *Cursuri pentru părinți* având ca temă: alimentația, petrecerea timpului liber, calitatea timpului petrecut împreună cu copiii etc

Obiective pe termen lung:

- Realizarea unui raport al echipei de intervenție la intervale regulate de timp (lunar, semestrial, anual);
- Compararea permanentă a rezultatelor înregistrate la măsurătorile efectuate pentru a se observa progresul/regresul individual;
- Implicarea unui medic nutriționist în cazul în care nu se înregistrează rezultatele scontate, efectuarea unor analize medicale recomandate de acesta;
- Înștiințarea medicului de familie care va monitoriza și după absolvirea ciclului primar/gimnazial evoluția elevului.

Bibliografie:

Ana Maria, Moldovan: Curs „Intervenția sistemică în educație pentru sănătate - Abordare medicală, psiho-sociologică și pedagogică” Cap. 3. Psiho-fiziologia actului nutrițional și a tulburărilor de comportament alimentar, Cluj Napoca, 2017.